V Ý B E R č. 9 / 1 9 8 5

na tému : TRNAVA - ŠAŠTÍN - VELEHRAD,
svedectvá viery.

O b s a h :

Gorazd Zvonický : Prisľúbenie a Rudolf Dilong 1

Bratia a sestry.... 2

Vznik pobožnosti /novény/ k Panne Márii Trnavskej 3
- sľub mesta Trnavy 4
- modlitba a pieseň k Panne Márii Trnavskej 5
- modlitba mladých 6

Anton Hlinka : Púť do Šaštína 1985 10

Velehrad '85 z magnetofónového záznamu :

1. Rozhovor s mladým katolíckym aktivistom 12

2. Inštrukcie ceremoniára v bazilike 13

3. Rozhovor so Štefanom Javorským 14

4-10. Básne, príhovory, modlitby, spevy, rozhovory 17

Svedectvo o znovunájdení viery Dr. Antóniusa 22

Príloha :

Enzo Bianco: Hogares don Bosco

- o -

samizdat.sk

Gorazd Z v o n i c k ý :

P R I S Ľ Ú B E N I E .

Hľa, dúha nášho žitia pije
z vôd príliš smutnej tragédie.

Raj vädne, kvet a lístie padá
pre hriešne chcenie, pre hriech jeden,
bo človek veril zvodom hada
a za jablčko predal eden.

Na brehoch Tigru, Eufrata
Boh s človekom si účty ráta.

Za spreneveru mojej lásky
raj pre teba už stratený je,
v tŕni si zbieraj na chlieb klásky,
kým zem ťa prachom neprikryje.

A z oka prvá slza kanie,
keď Adam prácou zraní dlane.

Tu Adam v prachu pohrúžený
zaplakal za dedičstvom raja
a pre úpadok a hriech ženy
bôľ pokánia a slzy spája.

Pre ľútosť, pre skrúšenosť veľkú
Boh sľubuje mu Spasiteľku.

Nech nekrváca tvojho srdca rana,
bo prší spása v milostivom daždi,
hľa, príde na svet vyvolená Panna
a Ona nohou hlavu hada zmliaždi.

Jej do rúk milosť vykúpenia vkladám,
nuž neplač, dúfaj, čakaj ten deň, Adam.

Viete ako patrili Bohu svätí? Vedeli zvolať:
Pane, trpieť alebo zomrieť.

A tak prichodí k nám Boh, aby dýchol do nás
novú dušu. Dušu bolesti. Nemali sme ju.

To už je trpieť tak, ako nás túli k sebe Boh.
Ako nás Kristus má za ovečky.

Čo je milovať navždy? Narodiť sa nemať
konca. Ježiš ho nemá.

Povedal o sebe, že neprišiel, aby sa mu slúžilo,
ale aby slúžil. To nie sú ružové chodníky.

Prijať úlohu sluhu, to je posledné miesto.
A Ježiš nás znáša, keď mu stúpame na nohy.
Tak ide na Golgotu.

Rudolf DILONG

Bratia, sestry,

zima sebeckosti, hmotárstva a pýchy pokrýva srdcia. Každý z nás ale túži po tople, no v studenej izbe sa ľudské srdce nezohreje. Kde hľadať to útulné miesto, kde sa rozohreje srdce šťastím a blaženosťou sa opojí duša?

V betlehemských jasličkách na tvrdej slame leží Božské Dieťa. Z Jeho srdca prúdi nový prameň šťastia a blaženosti. Núkajúc ho i mne, hovorí: Poďte ku mne všetci, ktorí pracujete a ste obťažení a ja vás občerstvím!

To isté dobrotivé Srdce je v bohostánku, vo Sviatostil Oltárnej. Tu čaká na každého, aby ho potešilo, pozdvihlo a myseľ obrátilo na vyššie hodnoty.

Mládež, čaká i na teba! Chce ti povedať, že "moje jarmo je sladké a bremeno ľahké". Daruj mi svoje srdce, aby som si mohol v ňom vystaviť svoj stánok. Ja a nie svet. Príď a nasleduj ma. Svoje srdce, dušu, rozum, vôľu a všetky schopnosti venuj mojej službe. Nechcem, aby si mi slúžil zdarma, aby si sa zdarma zriekol všetkého... Každý, kto opustí dom alebo bratov a sestry, otca a matku pre moje meno, obsiahne stokrát viac a život večný!

Čo na to, mládež Slovenska?

"Nespokojné je moje srdce, kým nespočinie v Tebe, Pane", hovorí svätý Augustín. Nuž, idem za Tebou, Pane. Chcem sa Ti venovať a pomocou Tvojej milosti chcem vstúpiť do Tvojich služieb a tam Ti verne slúžiť, kým ma nepovoláš, aby som obdržal od Teba prisľúbenú večnú odmenu.

Veľká rodina reholí, kongregácii, sekulárnych inštitútov a hnutí Vás víta vo svojich radoch!

- o -

TRNAVSKÁ P. MÁRIA A KAPLNKA
v kostole sv.Mikuláša

Vznik pobožnosti /novény/ k Panne Márii Trnavskej .

Zázraky sa dejú. Tie, ktoré robil Kristus, sú uvedené v Evanjeliách a sú potvrdením pravej viery. Ale iba vtedy, keď ich potvrdí svätá Cirkev- keď sa dokáže, že pochádzajú z Božej vôle a že majú vyšší mravný cieľ. Kto nechce veriť, nepomôže mu žiaden zázrak. Ale aj Cirkev je veľmi opatrná a má čas, keď ide o vyjadrenie vo veci zázrakov.

Začiatkom 18. storočia v Trnave a na okolí ničila ľudské životy cholera. Tisíce ľudí ochorelo, mnohí padali mŕtvi na cestách. Nebolo domu, kde by neoplakávali zomrelého. Počas tohto ťažkého navštívenia sa trnavčania ponáhľali do farského kostola a prosili o pomoc Matku Božiu.

5. júla 1708, pri svätej omši ráno o šiestej hodine, vo farskom kostole svätého Mikuláša, nábožní ľudia zbadali, že z očú Panny Márie na strednom oltári bočnej kaplnky tečú slzy. Obraz je namaľovaný na dreve. Zvesť o tom sa rozšírila po celom meste.

O päť týždňov neskôr, 10. augusta 1708 popoludní, medzi 15. a 16. hodinou, 25 ľudí spozorovalo slzy na pravom oku Panny Márie a v nasledujúci deň ráno o 5. hodine arcibiskupov vikár Juraj Mártonfy, keď sa modlil pred obrazom, znovu zbadal slzy v očiach Panny Márie. Pretože neveril vlastným očiam, v prítomnosti mnohých svedkov vystúpil po schodkoch k obrazu, dotkol sa sĺz Matky Božej a presvedčil sa o skutočnosti. Táto udalosť vzbudila veľký rozruch. Mnohí sa znovu obrátili k Bohu a robili pokánie. Takto Panna Mária vyslyšala vrúcne modlitby ťažko navštívených trnavčanov. Vtedy [illegible] prestala.

Cirkevná vrchnosť nariadila prísne vyšetrovanie tejto zázračnej udalosti, ktorú pod prísahou podpísalo 31 hodnoverných svedkov. Nakoľko zázračné slzenie obrazu Panny Márie v Trnave bolo dokázané, sám Svätý Otec vyhlásil kaplnku Panny Márie v trnavskom farskom kostole svätého Mikuláša za p ú t n i c k e m i e s t o .

Arcibiskup- primas Imrich Esterházy dal kaplnku zväčšiť a ozdobiť a nábožní veriaci si odvtedy uctievajú milostivý obraz Panny Márie.

Mesto Trnava sa z vďačnosti zaviazalo sľubom, že na sviatok Obetovania Panny Márie - 21. novembra - bude pre Trnavu z a s v ä t e n ý m s v i a t k o m a že na vigíliu /predchádzajúci deň/ bude p ô s t . Od 13. do 21. novembra sa koná 9-dňová pobožnosť /novéna/.

Na 200-ročné jubileum, 21. novembra 1908 sa konala v Trnave veľkolepá slávnosť. Z okolia prišli mnohé procesie a slávnosti sa zúčastnili aj traja biskupi:
Dr. Otakar Prohászka kázal po maďarsky,
Dr. Medard Kohl nemecky
a Dr. Ján Černoch, ostrihomský arcibiskup-kardinál slovensky.

Na procësii mestom 12 kňazov nieslo milostivý obraz Panny Márie. Pred slávnosťou boli 8-dňové misie v troch rečiach, a to vo farskom kostole slovenské, u jezuitov maďarské a u Uršulínok nemecké. Odvtedy misie v Trnave neboli.....

Sľub mesta Trnavy za cholery 20. novembra 1710.

My, slúžny, mešťanosta, mestský kapitán, ~~otcovia, sudcovia~~ a celá obec slobodného kráľovského mesta Trnavy na večnú pamiatku všetkým mešťanom toto dávame na vedomie :

Mor, ktorý v celej uhorskej krajine zúril, napriek všemožnému opatreniu vnikol aj do nášho mesta. Zo začiatku sa skrýval ako iskra v popoli, onedlho však vypukol a rozšíril sa po celom meste, takže nijaké lekárske prostriedky ho nemohli zastaviť. Nebolo domu, kde by neboli oplakávali umretých.- Chceli sme prosiť a obsiahnúť božie milosrdenstvo a preto sme sa utiekali ku Najblahoslavenejšej Rodičke Božej, ktorá roku 1708 vo svojom obraze slzila, aby nám ukázala svoje milosrdné oči, aby nám vyprosila pomoc a záchranu u Pána neba a zeme. Aby sme tú milosť obsiahli, uzavreli sme a jednohlasne zaviazali sme sa sľubom, tak seba ako každého, i všetkých svojich potomkov obojeho pohlavia a všetkých, ktorí v budúcnosti budú v tomto meste bývať, akéhokoľvek budú vierovyznania, že po všetky budúce časy na väčšiu česť Božiu a na úctu Preblahoslavenej Panny Márie, slávne zasvätíme sviatok Obetovania Panny Márie a pred ním zadržíme dobrovoľný pôst.- Dostali sme k tomu cirkevné schválenie od J.E. Christiana Augusta, kardinála, ostrihomského arcibiskupa a pápežského legáta.

Tiež uzavierame, sľubujeme a zaväzujeme sa druhým sľubom, ktorý sme už minule učinili, že dáme každú sobotu o 10. hodine svätú omšu slúžiť pred milostivým obrazom Panny Márie, aby sme boli my a naši potomci od moru a hladu oslobodení a zachránení.

Preto sme toto napísali a veľkou pečaťou mesta opatrili. Jeden spis sme odovzdali najdôstojnejšej ostrihomskej kapituli a druhý sme uložili do mestského archívu.

V Trnave na zasadnutí mestskej rady, dňa 20. novembra 1710.

Podpísaní :

Andrej Arokzsálássy, starosta,
Michal Pontel, konzul,
Ján Endrödy, kapitán,
Ján Weinberger, tribunus plebis
a mestskí radcovia.

---

z časopisu "Svätá Rodina", roč. XXXIV., č. 12 /december/ 1941, str. 371-373.

- o -

Pápež Mikuláš IV.:
Ruženec je strom života, čo kriesi mŕtvych, uzdravuje chorých a udržuje pri sile zdravých.

Svätý Pius V.:
Ruženec Panny Márie je najlepším prostriedkom na dosiahnutie dvojakého cieľa: dobre sa modliť a správne žiť.

Svätý Pius X.:
Zo všetkých modlitieb ruženec je najkrajšia modlitba. Ak chcete, aby vo vašich rodinách panoval pokoj, modlite sa v rodine ruženec.

Pius XI.:
Otcovia a matky, ak chcete dať svojim deťom dobrý príklad, zhromaždite po dennej práci rodinu pred obrazom nebeskej Matky a modlite sa ruženec.

Modlitba k trnavskej Panne Márii za pokoj.

Lútostivá Kráľovna neba a zeme! Zhliadni milostivo na svoje kajúce dietky a prijmy vďaky za všetky dobrodenia, ktoré si nám vyprosila u svojho Božského Syna.

Najmä ďakujeme Ti za tie mnohé a nesčíselné dobrodenia, ktoré si vyprosila aj nášmu národu a nášmu mestu v ťažkých časoch utrpenia, vojny a moru.

Vrúcne Ťa prosíme, neodvracaj svoje milosrdné oči od nášho národa a nášho mesta ani teraz, ani v budúcnosti. Vypros nám časy pokojné, aby sme mohli v nich ešte viacej chváliť Tvoje milosrdenstvo a so všetkými svätými a s celou Cirkvou zvelebovať Božie dobrodenia. Amen.

Za ochranu a požehnanie.

Milostiplná panenská Matka Mária! S najhlbšou poníženosťou Ťa ctíme a velebíme v tomto Tvojom zázračnom obraze, na ktorom sa krvavý pot a slzy objavili v smutných časoch vnútorných i vonkajších nepokojov a morovej rany v tejto krajine.

Ctíme a velebíme Tvoje súcitné a prečisté Srdce a padajúc na kolená z hlbokosti svojej duše voláme k Tebe: Ukáž svoje horké slzy svojmu božskému Synovi a vypros nám odpustenie našich hriechov.

Vypros nám pomoc vo všetkých našich potrebách a ochraňuj nás vo všetkých našich úzkostiach a protivenstvách.

Zdvihni, nebeská Kráľovna, svoju mocnú pravicu a odvráť od našej vlasti a jej občanov mor, hlad a vojnu.

Zdvihni svoju materinskú ruku a žehnaj nás, svoje verné dietky, ktoré sa k Tebe s úctou a láskou vinú. Pomáhaj nám vo svätých čnostiach rásť, Teba vždy viac milovať, v milosti Tvojho božského Syna žiť a umrieť, aby sme sa tak raz mohli s Ním a s Tebou v nebi radovať. Amen.

Pieseň "Matka Božia trnavská..."

1. Matka Božia Trnavská, ó Panenka Mária.
Tys' nad naším súžením horké slzy ronila.

Refrén: U Boha nás zastávaj, v súžení nám pomáhaj.
Matka Božia, Matka dobrá, naše slzy zotieraj.

2. Pred Tebou sa schádzame, ó Panenka Mária,
K tvojim nohám skladáme svoje žiale, súženia.

Refrén: U Boha nás zastávaj...

3. My Ťa ctíme, ľúbime, ó Panenka Mária,
v Tvoju pomoc veríme, veď si nám ju sľúbila. U Boha nás....

4. Ešte počuť nebolo, ó Panenka Mária,
kto sa k Tebe utieka, žes' ho nepotešila. U Boha nás....

5. Zarmútených potešíš, ó Panenka Mária,
vrúcne prosby vyslyšíš, naša nádej jediná. U Boha nás...

6. Vypros nám dar pokoja, ó Panenka Mária,
Tvoje prosby u Boha rany sveta zahoja. U Boha nás zastávaj...

S povolením cirkevnej vrchnosti trnavskej.

Modlitba mladých k Panne Márii Trnavskej

Panna Mária, naša nebeská Matka, na Teba sa obraciame s veľkou dôverou, lebo Ty nám najlepšie rozumieš a miluješ nás zo všetkých matiek láskou najsvätejšou. Prosíme Ťa, vypočuj hlasy, ktoré vyvierajú zo srdc nás, mladej generácie tejto doby.

Ďakujeme Ti - veď veríme, že je to aj Tvojou zásluhou - že môžeme stáť tu pred Pánom a pred Tebou a spoločne prežívať a sláviť radosť z viery v Božiu a Tvoju pomoc a ochranu, ktorú sme už aj počas tých našich pár rokov mohli pocítiť.

Ďakujeme Ti aj za tých, ktorí nás k Tebe privádzali : našich rodičov a starých rodičov. Pán Boh nám ich dal, aby nám odovzdali Jeho život, ktorý dáva plnosť nášmu životu, otvára nám úplne nové horizonty a dáva nášmu životu zmysel a nádhernú perspektívu: večný život v spoločenstve s večnou Láskou - Bohom.

Prosíme Ťa, Matka, vypros pre nich božie požehnanie a hojnú nebeskú odmenu za všetky námahy a obetavosť, za prebdené noci matiek, keď sme boli chorí i starostlivosť otcov o každodenný chlieb.

Teraz, keď už nie sme deti, lepšie chápeme, že niekedy tvrdá ruka otca alebo napomenutie matky a tiež mnohé zákazy a príkazy, ktoré nám neboli po vôli, vždy vyvierali zo srdc, ktoré nás milovali a chceli len naše dobro. Už začíname trochu chápať, čo ich stálo, kým nás "vykresali" takých akí sme a to často napriek našej vrtošivosti a neposlušnosti. Nech im to nám Pán odplatí.

Ty si naša Matka a preto sa Ti chceme zdôveriť aj s našimi bolesťami. Mnohí nás nechápu a mnohí odsudzujú. Ale Ty nás iste pochopíš a neodsúdiš. A Ty aj vieš o koho a o čo nám ide. O generáciu starších, našich otcov a matiek. O generačný problém, ako sa to hovorí, ktorý mnohí zdá sa nám príliš zjednodušene vyjadrujú takto : Mladí sú zlí...

Zamýšľali sme sa nad tým, keď sme si v Lukášovom evanjeliu prečítali tieto slová : "Keď medzi vami vlastný syn poprosí otca o chlieb, či mu podá kameň? Alebo o rybu, či mu miesto ryby podá hada? Alebo ak poprosí o vajce, či mu podá škorpióna?" /LK 11,11-12/. Tieto slová nám vniesli trochu svetla. Ježiš, Boží a Tvoj Syn teda vraví, že ak majú vyrastať synovia a dcéry "ako sa patrí", musia dostávať "to, čo sa patrí". A naopak: nemôžu vyrastať dobrí, vzorní ľudia, ak im rodičia nedajú taký pokrm, aký ich celá bytosť-telo i duša-si žiada. Týmto opravdivým pokrmom - tým chlebom, tou rybou a tými vajciami - ktoré spomína evanjelium a po ktorých túži každá detská duša je Božia láska a Božia Pravda. A všetci z nás mladých už od detsva iste sme túžili po takomte chlebe, po takejto ozajstnej Pravde a Láske. Veď túto túžbu vložila do našich srdc sama Pravda a Láska. Veď túto túžbu vložil do našich srdc sám Boh! Prečo je to potom s nami mladými, s našou generáciou takto?...

Mária, pozri ako málo nás je tu mladých. Čo je to v porovnaní s tými mnohými, ktorí sem k Tebe už "netrafia"? Ale chceme sa i za nich prihovoriť u Teba, lebo vieme, že Ti záleží na každom... To, čo mnohí vznášajú proti nám, mladým, je veľkrát pravdou priznávame...Mária, Ty vša vieš, že to nie je celá pravda o nás. Nie je to len naša vina, že sme takí akí sme, i to, že nás je pri Tebe tak málo. Nie je to aspoň čiastočne spôsobené tým, že sa nám mladým nedostával ten ozajstný, opravdivý Chlieb života? Alebo sme aj nejaký chlieb dostávali, ale bol taký tvrdý, že sa podobal viac kamenu než chlebu...Veď si všimni, ako nás často súdia len podľa zá-

nia, podľa vonkajška...moralizujú...Napríklad toto:Odsudzujú ako sa obliekame. Sami nám to však štedro platia a sú na nás pritom pyšní...

Alebo sa pohoršujú nad nami, lebo fajčíme a holdujeme alkoholu. Koľkí z rodičov majú však pochopenie pre to, ak to nerobíme doma. A napokon : od koho sme sa to naučili? Alebo sa mnohým na nás mladých nepáči,ako sa vyjadrujeme. Spomínam si však, koľko hrubých dvojzmyselných slov som bol nútený vypočuť si od dospelých- a to ešte ako chlapec! Pohoršujú sa nad našimi neláskavými a neúplnými odpoveďami, vzdorovitými činmi. Sme vraj drzí, skazení, nemorálni a to vraj preto, lebo pohŕdame náboženskými, tradičnými hodnotami. To je síce čiastočne pravda...Ale prečo sa neopýtajú sami seba ako sa nám venovali a či si oni sami našli dosť času pre nás, aby nás naučili úcte, poslušnosti, mravnosti, aby nás vyučili a dali príklad živej viery v Boha, z ktoerej všetko vyviera...? Veď Ty Matka vieš, ako to vyzeralo v mnohých našich rodinách. V nedeľu nás "vyhnali"do kostola, večer nám občas prikázali pomodliť sa, vlastne odrecitovať nejakú modlitbu. Ale ich samých sme videli modliť sa veľmi zriedka. Ani rozprávať s vierou o Bohu sme ich takmer nepočuli. Len "toto musíš" a tamto nesmieš!" - to bolo často ich vysvetlenie... Ale pritom vieme, koľko sa toho u nás nerozprávalo o všeličom možnom!...

Mária, Ty vieš, prečo to tak bolo. Vraj nemali nikdy čas sa nám venovať a nábožensky nás vychovávať. Ráno nemali čas, pretože nás museli zavčasu budiť a zaniesť do jasieľ alebo do škôlky... /A Ty vieš, že tam sa s nami nikto nemodlil/. Obaja rodičia museli predsa do práce, lebo sme mali málo peňazí...A večer? - Tiež nebolo času. Bolo treba nakúpiť, uvariť, urobiť poriadok s vecami...Po práci boli unavení a museli si preto oddýchnuť. A na to bol najlepší dobrý televízny program., veď vieš...Často aj nám dovolili pozerať až do konca. Čo všeličo sme tam videli- hotové návody na konanie...

A rodičia mali stále čo zháňať a vybavovať. Raz stavali dom, potom kupovali nábytok,mama mala po zamestnaní stále čo upratovať, variť a prať. A otec si nosil domov prácu ešte aj zo zamestnania. Na kariere si predsa musel dať záležať. Inokedy si zasa potreboval privyrobiť na nejakej "fuške". Aby boli aj deti spokojné, niektorým z nás nakúpili všelijaké technické hračky, získavali si nás rôznymi maškrtami, odmienali nejakým darom alebo ústupkom pomoci v domácnosti, prípadne i za dobrý prospech v škole. A aby sme sa nenudili, prihlásili nás do rôznych krúžkov a na nepovinné predmety ako angličtina, klavír, hádzaná, karate a pod. Na náboženstvo nás však neprihlásili, pretože by sme vraj mohli mať my i oni z toho veľké ťažkosti a ohrozilo by to naše ďalšie štúdium. Ale ani o žiadnu náhradu sa nepostarali. A nám to vyhovovalo. Napokon, veď dnes už náboženstvo nie je povinné. /Ozaj, kto rozhoduje o tom, čo je povinné a čo nie?/

A tak mnohým z nás muselo stačiť, keď sme boli pokrstení a pomohli nám "odbaviť" si prvé sväté prijímanie a birmovku. O to, aby sme boli naozaj veriacimi, ktorí aj vedia komu a čo vlastne veria, to ich príliš nezaujímalo. A tak väčšinu toho, čo sme sa naučili, čo sme videli a zažili, o čom sme premýšľali a snívali, sa postarala škola, televízia, kino. časopisy a ulica. O Bohu, o Cirkvi sme sa dozvedali častejšie v škole na hodinách dejepisu, keď sa hovorilo o bohatej Cirkvi, ktorá bola vždy brzdou vedy a pokroku a tiež o stredovekej inkvizícii a o zlých pápežoch... A neskôr v ateistickom krúžku...

Mária,Ty iste chápeš, že cez ťažšie roky dospievania mnohí z nás mladých s takou vierou nemohli obstáť. To, čo posilňovalo svet a telo, stalo sa pre mnohých z nás väčším zážitkom ako tie "musené" modlitby alebo "musené" vstávanie do kostola...Keď sme už nemuseli, nechceli sme robiť to, čo sme aj tak nikdy dobre nechápali a neverili...

A tak, kým naši rodičia sa venovali svojim veciam, my sme robili, čo sme vedeli. A keď sme sa nudili, šli sme na ulicu,kde bolo dosť kamarátov, takže o partie nebola núdza. Tu sme sa cítili byť pochopení, avšak mnohých z nás to poznačilo na celý život. Naozaj, mnohí z nás nevedia ako sa rodičia hrajú s deťmi, nevieme ako vyrastá syn s otcom, dcéra s matkou. Preto tak mnoho blízkeho medzi nami ostalo odcudzené...A hoci nás snáď obdarovávali najmodernejšími hračkami, postavili nový dom, zariadili pekný byt, cítili sme, že v našej rodine čosi chýba. Nebolo tam opravdivého pokoja ani lásky. Rodičia sa často hádali a podaktorí sa aj rozvádzali...

A tak sme rástli a vyrástli ako siroty žijúcich rodičov. A nadobudli sme pritom aj skúsenosť - zrelú skúsenosť nezrelých detí: Beatina matka sa rozvedie: brata si nechá otec, Beatu mama - dospelým je jednoduché deliť dve deti...Kamarát vypočul rozhovor rodičov, v ktorom sa svorne dohodli, že lono jeho matky sa stane pohrebiskom jeho počatého súrodenca. Veď umelé prerušenie tehotenstva - ako to oni inteligentne nazývajú - to je iba pár hodín v nemocnici a nejaká formalita pred komisiou...
Sedemnásťročnú študentku matka poučuje o antikoncepcii...
Starý otec bude odsunutý do domu dôchodcov. Nezvládol by techniku v byte, narušil by čistotu umplyšových kobercov a úroveň spoločenského života rodiny...A rodičia stále prinášajú domov veci: raz z pracoviska, raz z obchodu, raz tako úplatok...Ale stále len veci, ktorá sú pre nich takmer viac ako deti... A aké nechutné výroky sme počuli o dedičských sporoch, o vplyvných známostiach, o rebríčku čo vedie nahor, o všetkom čo dáva možnosť získať nové a nové veci... A naše otázky Mária, ktoré sa nám vynárajú počas dospievania, nemal kto zodpovedať. Ten opravdivý chlieb, tie ryby a vajcia - opravdivé túžby nášho srdca neuspokojil nikto. Pretože rodičia na nás nemali čas...!

A tak napriek tomu, že sa u nás prehýbajú stoly od vyberaných jedál, ostávame hladní. Hladní po opravdivom Chlebe: po opravdivej Pravde a Láske. Nie je to smutné Mária, že tí, čo nás milujú, nedali nám to čo je najdôležitejšie...?

Matka,odpusť, nechceli sme zvaľovať vinu na druhého, ani sa ospravedlňovať. Veď vieme, že mnohí rodičia majú naozaj dobrú vôľu a vzorne sa o nás starajú.A vieme aj to, že nie sú sami, ktorí nás ovplyvňujú a vychovávajú.A koľkí by chceli...Ale vidíme, že na nás nestačia a nie sú vôbec takí všemocní a vševediaci, ako sme si myslieli, keď sme boli deti. Aj my si uvedomujeme svoj podiel, keď sa im často vymkneme z rúk a ideme za zvodným hlasom sveta ako márnotratný syn z podobenstva, ktorý hoci mal všetko a bol obklopený láskou otca, predsa ho opustil.

Mária, nechceli sme, aby si nás rozsúdila.Ty si Matka a matky sú najradšej, keď deti žijú v zhode, v jednote, v láske. Ty nás zjednoť v tej láske, ktorá"nezmýšľa zle, ktorá všetko verí, všetko dúfa, vo všetkom vytrvá..."Ty sa stať miestom stretnutia, vzájomného pochopenia a odpustenia všetkých mladých i starých. Nám mladým vypros od svojho Syna milosť vytrvalosti vo viere; našim mladým zatúlaným tvojim synom a dcéram vypros milosť, aby sa všetky

ľudské chyby, slabosti, omyly i hriechy obrátili na dobré prostredníctvom našej spoločnej viery, nádeje a lásky. Veď "tým, ktorí milujú Boha, všetko slúži k dobrému..."
Aby sa tie spomínané kamene, hady a škorpióni premenili raz na chutný chlieb, ryby a vajcia pre nás všetkých - mladých i starých - na spoločnej hostine tam u Teba, Matka.

- o -

Pieseň k Panne Márii Trnavskej :

POD SVOJU OCHRANU ...

1. Pod svoju ochranu prijmi nás, prosíme,
Matička Trnavská, srdcia Ti nesieme:
plné sú vrúcnosti, tiež prosieb úprimných,
Mať naša Trnavská, Synovi prednes ich!

Ref.: Pod svojím ochranným plášťom vždy ukry nás,
milosť nech svätú nám nespáli hriechu mráz!

2. Duše nech naše sú vždy čisté a krásne,
z duševných zápasov vyveď ich víťazne.
Veď Bohu milšie sú sťa bohatstvá klamné,
Mať naša Trnavská, zomrel Syn Tvoj za ne.

Ref.: Pod svojím ochranným...

3. Keby však telo, svet, i s hadom pekelným
získať si chceli ich hrozbou, či prosením:
Ty svoju pravicu nad nami stále maj,
Mať naša Trnavská, priveď nás v nebies raj.

Ref.: Pod svojím ochranným...

4. Tak nás chráň ako i mesto si chránila,
pred morom duševným chráň nás, Mať spanilá,
slzami vypros nám milosti za viny,
Mať naša Trnavská, chceme byť už iní.

Ref.: Pod svojím ochranným...

5. Ešte čuť nebolo, Matička, doposiaľ,
že niekto sa márne ku Tebe utiekal.
Za nás sa primlúvaj u Pána Ježiša,
Mať naša Trnavská, nádej si Ty naša.

Ref.: Pod svojím ochranným...

6. Potom, keď príde už posledná hodina,
priveď nás, Mária, do neba pred Syna,
kde bude len radosť, blaženosť, neba jas,
Mať naša Trnavská, Ty krása rajských krás.

Ref.: Pod svojím ochranným...

- o -

Pius XI.:
Ak budem mať armádu, čo sa modlí ruženec, obrátim svet.

Pius XII.:
Ruženec je súhrnom celého evanjelia.

Pius XII.:
Máme nádej, že ruženec nás môže vyliečiť zo všetkého zla našich čias... Táto modlitba bude pre Cirkev ako Dávidov prak, bude nám vedieť chrabro čeliť všetkým pekelným nepriateľom.

P ú ť d o Š a š t í n a 1 9 8 5 .

Aj toho roku sa na sviatok Panny Márie Sedembolestnej, 15. septembra, konala púť do národnej baziliky v Šaštíne - a to napriek mohutným púťam na Velehrad a do Levoče, do Topoľčianok a Staré Hory, do Gaboltova a na mnohé iné pútnicke miesta. Nic napriek, ale skôr práve preto.

Nemecká katolícka tlačová služba priniesla o Šaštíne 1985 niekoľko zaujímavých podrobností:
V sobotu 14. septembra sa začali schádzať mládežnícke skupiny. Zúčastnili sa na omši, celebrovanej kaplánom Adamíkom o 19,30 hod. Do baziliky vstúpilo niekoľko desiatok mladých ľudí s krížom na čele a s transparentom "TOTUS TUUS" - celý Tvoj. Katedrála ich prijala s potleskom a volaním na slávu Svätému Otcovi. Pred hlavným oltárom sa usporiadali tak, že svojimi telami tvorili pápežovo životné heslo: CELÝ TVOJ, ktoré týmto živým obrazom symbolicky prijali v mene celého národa za svoje- a to pred obrazom Sedembolestnej Patrónky Slovenska.

Mladí ľudia sa v bazilike tak umiestňovali, ako keby mali v nej stráviť celý večer a celú noc. Boli vraj rozhodnutí nikým a ničím sa nedať z nej ani vykomplimentovať ani vyhnať! Boli doma, u Matky, u Matky celého národa! A toto ich správanie si museli všimnúť aj tí, ktorí by azda z tých alebo oných príčin boli najradšej baziliku na noc zavreli na sedem zámkov. Preto nepodnikli nič- a tak mladí ľudia mohli pokojne začať so svojim d u c h o v n ý m p r o - g r a m o m .

Najprv vystúpila istá moravská skupina s 3/4 hodinovým programom spevov a scén zo života sv. Cyrila a Metoda. Prítomní- poväčšine mladí ľudia, ako vždy a všade - ich odmenili nadšeným potleskom. Potom postupne vystupovalo osem slovenských skupín sólovými alebo zborovými piesňami, biblickými muzikálmi, umelecky stvárnenými re - citatívmi sólistov, striedajúcich sa so zborom.

Podľa KNA, ktorá sa odvoláva na svedectvo účastníkov, bol program fantastický a réžia vynikajúca! Staršia generácia sa prispôsobila a vždy sa ochotne pridala, keď prišli na rad tradičné kostolné spevy, modlitby, krížová cesta, meditovaný ruženec a pod.

Čo si asi mysleli obrancovia a strážcovia socializmu, všade prítomní príslušníci ŠtB ? Čo si mysleli nadporučíci ŠtB PINEL a KYSUCKÝ, ktorých mladí ľudia poznajú z procesov proti niektorým z ich radov, prítomných v bazilike? Ako by asi boli mladí veriaci reagovali, keby sa títo súdruhovia boli obrátili na nich tou istou výzvou ako - podľa nemeckých novín Die Welt - kubánsky dôstojník na Pedra Santosa Fialosa, náboženského aktivistu v nicaragujskom meste : "Rozprávka o Bohu sa skončila!" Doslova takto povedal ten Kubánec. Kto wie? Také slová by mladých pútnikov boli asi vyprovokovali k piesni "mlaď naša verná Kristovej čaty, zástavu našu zdobí kríž!". Čo odpovedal Fialos, náboženský aktivista, nevieme. Vie sa iba to, že ho po nejakom čase našli polomŕtveho v priekope povedľa istej poľnej cesty.

Mimoriadny dojem a súčasne i nadšenie vyvolala skupina mladých františkánov v habite! Boli medzi nimi aj tí, ktorí pred tromi rokmi celé týždne strávili vo vyšetrovacej väzbe a mali do činenia i s nadporučíkom PINELOM. Pri ich vystúpení sa rozblýskali aparáty niektorých podozrivých divákov, ktorí sa ináč správali korektne. M l a d í f r a n t i š k á n i t a k t o s a m i l e g a l i z o v a l i - po 35 rokoch - s v o j u r e h o ľ u !

O 1,30 hod. v noci si prítomní s dojatím vypočuli modlitbu, ktorú do Šaštína poslal opát ekumenického kláštora v Taizé s odkazom, že sa chystal osobne prísť na púť do Šaštína, ale mu to prekazil zlý zdravotný stav. Ľahko si predstaviť nadšenie mladých ľudí. Dobre im padol prejav tejto solidárnosti muža, ktorý je popri Jánovi Pavlovi II. a po Matke Terézii najväčším idolom mládeže v našej dobe. Skrze neho bola tu duchovne prítomná aj nepriehľadná masa mladých ľudí sveta, hlásiacim sa k myšlienkým z Taizé.

Program pokračoval až do 6 hod. ráno. Cez celú noc a nedeľu ráno a predpoludnie sa mladí ľudia striedali v držaní veľkého nápisu z bielej umelej hmoty pred oltárom: TOTUS TUUS a veľké "M". Písmená, vysoké asi meter, bolo možno zreteľne vidieť z každého kúta baziliky. Bolo to akési milé zasvätenie sa Slovenska jeho Patrónke, lebo tieto slová znamenajú : CELÝ TVOJ. O 6 hod. ráno sa mládežnícky program skončil. Spacie vaky ležali celý čas nedotknuté pri stenách. Nik v tú noc nemyslel na spánok! Hlboké, nezabudnuteľné dojmy si radi vykúpili za ustatosť a prebdenú noc. Z toho sa potom týždne a mesiace žije v zmysle slov kardinála Höfnera z Kolína nad Rýnom, ktorý 9. septembra napísal v dlhom článku v Die Welt: "Kresťan, ktorý je dnes nútený žiť v mäteži pluralizmu a v spoločnosti s laxnou morálkou má dojem, že žije na púšti. Na púšti možno však žiť len v oázach!" Čosi podobné by sa dalo povedať aj o životnom prostredí mladých ľudí v Česko-Slovensku. Tie oázy, to je spoločenstvo veriacich toho alebo onoho druhu!

O šiestej ráno mladí ľudia vyprázdnili baziliku, aby dali miesto neustále prichádzajúcim pútnikom zo všetkých krajov Slovenska, ba i z Moravy. O 10,30 hod. bola pontifikálna svätá omša otca biskupa Gábriša z Trnavy, ktorý niekoľko dní predtým povedal: "Do Šaštína pôjdem, hoci aj štvornožky!" V kázni poukázal na historické korene mariánskej úcty na Slovensku, počnúc sv. Cyrilom a Metodom až po súčasnosť. Po nej zasvätil všetkých mariánskych ctiteľov krajiny Sedembolestnej. Piesňou "V sedmobrežnom kruhu Ríma" a volaním na slávu Svätému Otcovi a biskupovi Gábrišovi sa bohoslužby skončili.

Podľa odhadu prišlo mesiac po Velehrade a Levoči do Šaštína relatívne veľa ľudí, takmer do 25 000. Ich správanie sa, odvaha, nadšenie a vyznavačský duch je ďalším dôkazom toho, že v i e r a n a S l o v e n s k u j e ž i v á a že rastie, zosilnieva a zrie vo všetkých vrstvách obyvateľstva!

O nej platí opak toho, čo o marxizme. Kardinál Glemp v Čenstochovej o ňom povedal: "Význam marxizmu nespočíva v sile jeho myšlienky, lež v použití sily!" U kresťanstva je to presne naopak! Jeho význam nespočíva v použití sily, ale v s i l e j e h o m y š l i e n k y , j e h o i d e á l o v , p r e s a h u j ú c i c h č a s a p r i e s t o r a v sile, n a d p r i r o d z e n e j s i l e , ktorú úprimný veriaci d o s t á v a od B O H A na pochopenie pravdy a na jej uskutočnenie v L Á S K E !

- o -

Ježiš hovorí : Chcem, aby každá duša vedela, že ona mi je milá svojim spôsobom, že každá má miesto v mojom Srdci, a to miesto nemôže zaujať nijaká iná duša. Že každá má svoje poslanie, ktoré iná duša nemôže splniť tak ako ona. Keď niektorá odmietne, to čo by ona mohla urobiť, to sa neurobí."

/Podľa videnia sestry Márie od Najsv. Trojice/

Bez Ježiša by sme boli veľmi nešťastní, život by bol neznesiteľný. Ale s Eucharistiou - s Ježišom uprostred nás - je život menej ťažký. On je vždy dobrý Otec medzi svojimi deťmi. Sv. Eymard

Proti zlobe nieto mohutnejšieho prostriedku ako modlitba!

V E L E H R A D '8 5

z magnetofónového záznamu .

1. Rozhovor s mladým katolíckym aktivistom, ktorý bol pre svoju "nedovolenú činnosť" pred nedávnom väznený :

- Dnes poobede sa tu na Velehrade začala neoficiálna časť osláv 1100. výročia smrti sv. Metoda. Prosím Ťa, môžeš nám povedať, čo ty osobne od tejto významnej cirkevnej slávnosti očakávaš?

Predpokladal som, že sa na tejto púti zúčastní veľa veriacich, ale som veľmi prekvapený tým množstvom ľudí, ktoré sa tu už dnes nachádza. Som tým veľmi nadšený, pretože od tejto púti očakávam bohaté duchovné ovocie. Ľutujem však - a myslím že aj všetci ostatní - že tu medzi sebou nemôžeme mať Svätého Otca. Na druhej strane sme ale radi, že je tu zastúpený svojim legátom kardinálom Agostino Casarolim. Verím, že dnes a zajtra pri týchto oslavách sa tak aj trocha zaslúžime o príchod Svätého Otca v budúcnosti a dúfam, že kardinál Casaroli pri tejto príležitosti a v tomto ovzduší nadobudne presvedčenie, že Svätý Otec sem jednoducho prísť musí.

- Čo by si povedal ku celkovej atmosfére, ktorá tu na Velehrade vládne?

Čo sa mi tu veľmi nepáči je to, ako naše štátne orgány na túto oslavu zareagovali, Chcú si tu "ohriať svoju polievočku", ako sa vraví a premeniť túto veľkolepú púť na tzv. "mierové zhromaždenie", o čom svedčí to množstvo transparentov, ktoré sú tu povyvesované, napríklad transparent "Nejdražší ze všeho je mír" a podobne. Považujem to zo strany štátu nielen za zneužitie týchto osláv, ale dokonca za provokáciu. Okrem toho si myslím, že ako táto púť, tak aj nálada našich katolíkov tu na Velehrade bude mať vo svete kladný ohlas.

- Mohla by mať velehradská púť a rozhovory kard. Casaroligo s vládou podľa teba vplyv na celkovú situáciu katolíckej ciekvi v Česko-Slovensku?

O rozhovoroch medzi zástupcami Svätej Stolice a našou vládou som sa dopočul a predpokladám, že sa k istej dohode na nich dospeje. Všetci naši veriaci by nepochybne boli radi, keby sa situácia cirkvi u nás zlepšila, pretože my nemáme záujem na neustálej konfrontácii so štátom, ale boli by sme spokojní, keby nám tie práva, ktoré sú zakotvené v našej Ústave a v medzinárodných dohodách, boli skutočne a prakticky priznané.

Z toho, že kardinála Casaroliho prijal sám prezident usudzujem, že vláda túto návštevu berie vážne, aj keď naše spravodajstvo venovalo tejto udalosti len minimálnu pozornosť. Už len z toho hľadiska, že jedným z bodov programu má byť aj príchod pápeža Jána Pavla II. do Česko-Slovenska, znamená to pre nás veľmi veľa. Predpokladám, že aj keď je otázka návštevy Jána Pavla II. pre našu vládu nepríjemná, bude ju musieť riešiť, a dúfam, že kladne. Modlime sa a verme, že sa táto návšteva uskutoční už v blízkej dobe.

- Povedal si, že očakávaš od tejto púti veľké duchovné ovocie. V akom vedomí by sa mali títo zhromaždení pútnici zajtra rozísť a čo tu podľa tvojho názoru získajú?

Myslím, že už to, že je nás tu také množstvo a že tu pri bohoslužbách a celej tejto slávnosti prežijeme ohromnú jednotu, už to nás naplní pocitom hrdosti, že sme katolíci. Práve to nám tak trochu ešte chýba - oficiálne vyznávať svoju vieru. Lebo že [illegible]

- Ešte ďaleko pred velehradskou púťou bol strach čs. orgánov z tejto akcie veľmi evidentný. Prejavovalo sa to častými pokusmi v mass-médiách postaviť misiu sv. Cyrila a Metoda len do historickej, politickej či kultúrnej roviny, poukazovaním na tzv. zneužívanie cyrilometodskej tradície " klerikálnymi kruhmi" a v neposlednom rade aj snahou obmedziť túto púť problémami v doprave a inými striktnými oficiálnymi a neoficiálnymi opatreniami. Aj dnes tu napríklad môžeme vidieť vyzývavo sa hompáľajúce "železka" na opaskoch príslušníkov VB. Čo by si nám k tomu povedal?

Myslím, že tento strach je úplne neopodstatnený, pretože žiadny z týchto veriacich, čo sú tu prítomní, sem neprišli so žiadnymi "protištátnymi" úmyslami. A vôbec, myslím si, že celá tá propaganda okolo tzv. "rozvracania" našej spoločnosti je nesmierne falošná a slúži iba ako pláštik pre boj proti Cirkvi a na presadzovanie ateizmu. Títo ľudia, čo sem prišli a prídu, sa chcú modliť a osláviť sv. Cyrila a Metoda a tak demonštrovať vernosť Cirkvi a Svätému Otcovi. Keďže sa naša mládež v tomto Jubilejnom roku mládeže nemôže stretnúť so Svätým Otcom-ako všade inde na svete sa môže- tak sa tu stretneme aspoň s jeho zástupcom. A toto by nás malo naplniť a viesť ku predavzatiu neprestať sa stretávať napriek nevraživosti štátnych orgánov!

- Aj v tom prípade, že by tu polícia eventuálne zasiahla?

Ak by k takému dačomu došlo, tak iba na základe provokácie z ich strany. Zatiaľ nevyzerá, že by tu dochádzalo k nejakému napätiu. Všetci pútnici sú tu veľmi disciplinovaní. Opatrenie polície, podľa ktorého máme vraj dnes večer baziliku vyprázdniť a dokonca aj toto priestranstvo pred ňou, je absolútne neopodstatnené, ba je to dokonca provokácia voči tejto slávnosti! Baziliku vyprázdnime, aj keď s ľútosťou, lebo by sme sa radi v nej celú noc modlili. Táto škoda je však už na konte tých, ktorí to nariadili. Sme z toho trošku smutní. Možno si niekto myslí, že by sme sa nemali dať tak ľahko vytlačiť z Božieho chrámu, ale my sme tu v prvom rade na púti, tak ustúpime, pretože chceme prežívať duchovnú radosť a nie potyčku s políciou...

2. Bazilika Panny Márie, 6. júla 1985; 20,15 hod., ceremoniár :

Věnujte mi, prosím, pozornost:
Teď, po mši svaté, je nutné opustit baziliku, aby mohla být uzavřena. Je to z důvodu bezpečnosti zítřejší návštěvy pana kardinála Casaroliho. Bazilika bude otevrena zítra ráno v sedm hodin. Zítřejší program bohoslužeb sa začíná již v šest. Zítřejší dopolední bohoslužby budou všechny venku na tribuně na oltári, podle pravé strany baziliky. První mše svatá bude v šest hodin. Další v půl osmé. V deset hodin bude hlavní mše svatá, kterou budou koncelebrovat pan kardinál Casaroli, ostatní kardinálové, biskupové a ordinaři naší diecezy. Nejprve bude přivítání představitelú církevní a vládní správy, potom bude následovat mše svatá. Co se týká provozu, treba zachovat směr, průchod bazilikou.... Z důvodu zvládnutí provozu je třeba zanechat i prohlídku baziliky... Je to z relace místního rozhlasu místního národního výboru, jsou to pokyny, můžeme říct z našich vládních kruhú, které je nutno vysvetlovat, protože táto návštěva je na nejvyšší úrovni a její bezpečnost je také záležitostí naší vlády. Proto musíme společne respektovat dohodnutý pořad...
Místní národní výbor upozorňuje občany, že vzhledem k vývoji dopravní situave je pro zítřejší den uzavrena veškerá doprava soukromými vozidly na Velehrad a pro návštěvníky je zřízená

dostatečná kyvadlová doprava ČSAD. Současně upozorňuje, že poslední autobusový spoj kyvadlové dopravy odjíždí z Velehradu ve 21,00 hodin. Místní národní výbor žádá zejména mládež, která se zdržuje v prostoru před bazilikou, aby po ukončení večerní bohoslužby prostor opustila, protože jej budou uklízet mechanizované prostředky technických služeb. Současně upozorňuje mládež na to, využíť autokempingu Salaš a prostor střelnice směrem na Salaš, který má jistě dostatečnou kapacitu... Dále upozorňuje všechny návštěvníky Velehradu na zákaz táboření ve volné přírodě a pozemcích JZD. K tomu bych jenom ještě upozornil, že ten prostor zde napravo od baziliky, kde je tribuna, musí být bezpodmínečně volný po celou noc. Vím, že by to bylo pro vás dobré, kdyby jste mohli noc prožít zde v bazilice. Ale přijměme tuto skutečnost, že to není možné, i v duchu oběti. V duchu oběti, abychom víc upevnili svoj víru v moc Boží, v Jeho Lásku, v to, že láska překonává všechny těžkosti, že Bůh přijme každou oběť, řekl bych zvlášť tu, kterou člověk nejtíž dává nebo nese - a svoj milostí je povznáší. Jinak nejde prožívat tyto chvíle než s pochopením, láskou a důvěrou v lásku Boží. Opřeme se o naše dva sloupy, svaté bratry Cyrila a Metoděje... Nic nás nesmí vyvést z toho klidu, pokoje Kristova, který nám jejich život ukazuje a dává...

/koniec záznamu/

3. Rozhovor so Štefanom JAVORSKÝM, salezián om, narodeným 7.12.1924. Sobota, 6.7. o 20,20 hod.

- Dôstojný pán, pro ili by sme Vás o niekoľko spomienok na posledné roky Vašej pastorácie, hlavne však z obdobia Vášho väzenia.

Hovorí sa, že človek mieni a Pán Boh mení. Napríklad človek-kňaz je akoby väzením "potrestaný" a vlastne naskytnú sa mu také možnosti pastorácie a prípady, aké by inde ťažko hľadal. Napríklad stretnutie so zúfalým človekom, rozhodnutým spáchať samovraždu.... Jeden takýto väzeň mi už nechal aj lístok s adresou, kde ho majú pochovať. Povedal mi, že jeho vlastní ľudia ho dali do väzenia a že pre neho žiť ďalej nemá zmysel. Okrem toho nebol ani veriaci - nuž takého človeka je dosť obtiažné priviesť na správny vzťah k životu. Snažil som sa na neho pôsobiť, rozprávali sme o prírode, o kráse života, nič nepomáhalo. Už som bol bezradný. Potom som sa ho však spýtal, či bol niekedy v živote šťastný. Povedal, že áno, a to vtedy, keď bol dieťaťom. Ale vtedy ste sa modlili, však? Áno, modlil som sa, povedal. Tak som mu doporučil aj teraz sa modliť. Urobil tak, a keď opúšťal väzenie, bol šťastný, že svoj život dobrovoľne neukončil... Takýchto a podobných prípadov som mal vo väzení viac.

- Mohol by ste nám povedať, kedy ste bol vo výkone trestu?

Bolo to dvakrát. V roku 1976 a 1977, presne od Kataríny 1976 do Kataríny 1977. To bolo raz.

- Čo hovorila proti Vám obžaloba?

Zneužitie náboženskej slobody.

- Čím alebo ako Vám dokazovali vinu?

Nemohli mi dokázať vôbec nič. Na fare sa mi schádzali mladí ľudia; ja som prijímal každého, to predsa nie je trestné, aby človek poskytol ľuďom ubytovanie alebo ich pohostil.

- Akú dobu ste strávili vo vyšetrovacej väzbe?

V prvom prípade, roku 1976-77 to bolo osem a pol mesiaca.

~~- Ako si dnes spomínate na svojich vyšetrovateľov?~~

Tak napríklad, jeden z nich, major HRIVŇÁK, mi takto povedal: "Viete čo, Javorský? Nájdite si šikovnú a fešnú kuchárku a pôjdete namiesto do basy na dobrú a bohatú faru!"

- Čo vy jemu na to ?

Ja som mu ukázal na čelo a hovorím: "Čo sa vám krúti, pán major?" Potom som mu povedal, že by mal rozmýšľať ako normálny človek, keď už nie ako kresťan. On na to, že mi chce dobre. Sú všelijaké pochybné dobrá na svete, pán major, vravím mu. Potom chcel, aby som mu rozprával o svojom kňazskom živote, koho som spovedal, o čom sa s ľuďmi zhováram a podobne. Spýtal som sa ho, či ešte nikdy nepočul o kňazoch, ktorí položili život za svoje kňazstvo, keď mi dáva takéto otázky, či chce mizernými vyhrážkami dosiahnúť to, aby som porušoval spovedné tajomstvo?

- Ako na Vás pôsobil pobyt vo väzení?

Videl som v tom Božie riadenie.

- V ktorej väznici ste trávil výkon odňatia slobody?

V Ilave. Vo väzení som však prišiel na to, že väzenie nerobia ani tak tie múry, ale ľudia. Tak som sa v tej väznici snažil privádzať ľudí k Bohu, aj keď väzni sú všelijakí... Napríklad, keď som bol na svojom pojednávaní, jeden zo spoluväzňov si na moje meno nahlásil nákup cigariet. Náčelník si ma na to dal zavolať a hovorí: "Ako to, obvinený Javorský, že podporujete darebáctvo aj tu vo väznici? Nakupujete darebákom cigarety! Veď vy ste nefajčiar!" Na cele mi potom jeden spoluväzeň vraví: "Pán Javorský, a keď sa človek spovedá a nedostane rozhrešenie, platí spovedné tajomstvo?" Hovorím mu, že áno. On na to, že sa chce vyspovedať. Ja mu hovorím, že sa nemôže spovedať, pretože žije s dvoma ženami a najprv musí tú druhú nechať. To ješkoda, vraví on. Prečo?- pýtam sa. Potom sa priznal, že on si dal na to moje meno kúpiť cigarety a chcem ma spovedou zaviazať, aby som ho nemohol prezradiť, pretože za to je trest. Samozrejme, prečo by som ho zrádzal...

- Čo by ste povedali, dôstojný pán, na posledný vývoj situácie v ČSSR z hľadiska vzťahu Cirkev-štát ?

Voči nám kresťanom sa tu pestuje absolútny cynizmus. Napríklad vo väzení som nemohol byť ani pochválený za prácu - a snažil som sa pracovať dobre - pretože za pochvaly sú odmeny - a ja som predsa kňaz... Alebo, keby som nebol kňaz, mohol by som tam byť aj v nejakej funkcii. Takto sa veriacich a hlavne kňazov ešte aj vo väznici snažia izolovať. Keď ma z ilavskej väznice prepúšťali na slobodu, dozvedel som sa, že vyšetrovali 70 väzňov, aby sa dozvedeli, o čom som sa s nimi zhováral.

- Čo si myslíte, môže sa v súčasnosti u nás situácia katolíckej cirkvi zlepšiť? Ako alebo čím?

Môže, a to vyznaním viery. Tu u nás už tak pôsobí sila Ducha Svätého, že viera mladých sa nedá vysvetliť ináč ako zvláštnym Božím riadením...

- Očakávate niečo aj od rozhovorov kardinála Casaroliho s predstaviteľmi našej vlády?

No, zo strany našej vlády to rokovanie úprimné asi nebude.

- Vy teda považujete v pozitívny výsledok tohto stretnutia?

Nie. Oni sa tam budú len hrať na rokovanie. Prečo by ináč nás tu neustále prenasledovali? Veď mne ešte ani dnes nedajú pokoj, vypočúvajú ma, s kým sa stýkam, kam chodím. Jedna moja reter bola teraz naposledy vypočúvaná tesne pred maturitou, chudera, práve keď bola najviac nervove vyčerpaná- a dozvedali sa od nej na moje kontakty s ľuďmi. Mám dokonca zakázané úkony, ktoré sú povolené miništrantovi: nesmiem rozdávať sväté prijímanie....

- Z čoho pramení Vša toľká "nebezpečnosť" pre tento štát?

Na to by som Vám mohol odpovedať takto: Počas II. svetovej vojny bol som v zajatí v Nemecku. Počas môjho väznenia som mal za spoluväzňa kolegu bývalého prezidenta Antonína Novotného. Keď sme sa spoznali, ešte nevedel, že som kňaz. Povedal mi: "Soudruh Javorský, jen se k tomu nepriznávejte, že jste byl v Nemecku v lágru..." Keď som sa ho spýtal, prečo, odpovedal: "Protože kto byl v lágru, je charakterný človek - a charakterný človek je pro stranu nepotřebný a nebezpečný!..."

Počas môjho väznenia som sa ohradzoval sťažnosťami, ako je to možné, že dva politicky nepriateľské systémy trestajú za tú istú "nepriateľskú" činnosť. Nacisti ma trestali za moju apoštolskú prácu a komunisti ma trestajú za to isté. Že by títo dvaja patrneri mali spoločného menovateľa? - a toto som podal na Najvyšší súd. Na našej cele len jeden spoluväzeň pochopil, kto je tým "spoločným menovateľom": tým je d i a b o l !

Keď som písal do Banskej Bystrice sťažnosť alobo žiadosť o zníženie trestu na polovicu, prokurátor mi odpovedal, že aj keď sa v tej Ilave dobre chovám, nie som vraj ešte "prevychovaný". Pokiaľ však vieme, cieľ väzenia a "prevýchovy" v ňom je dobre sa chovať a dobre pracovať. Čo potom chceli vo mne "prevychovať"? Veľmi mi bránili, aby som sa rozprával s väznami o Bohu. Je viac než zaujímavé, ako ich to mrzelo! Raz som sa zhováral s istým väzňom a bachar ho za to udrel obuškom. Vraj: "Nevieš, že sa s týmto nesmieš zhovárať?!" Alebo: pri nástupe do väznice v Ilave ma určili za majstra, vedúceho partie, pretože som technik. Zrazu sa však jeden zo správy väznice chytil za hlavu a zvolal: "Pardón, súdruhovia, veď on je kňaz!" Tak som sa teda nijakým majstrom nestal. Okolnosť, že väzeň je kňazom, ho robí u nás ešte aj medzi väznami prašivou ovcou...

- Dôstojný pán, tu na Velhrade drvivá väčšina z prítomných pútnikov sú mladí ľudia. Čo by ste nám ešte povedal o súčasnom duchovnom obrodnom procese medzi našou mládežou?

Ako som už povedal, je to pôsobenie Ducha Svätého. Títo chlapci a dievčatá idú častokrát kvôli kamarátovi alebo kamarátke, ale už aj táto skutočnosť je forma vnútorného volania. Je zaujímavé, že aj keď u nás v ČSSR majú mladí ľudia veľa možností rekreačných a výlučne športových, zameraných na kult tela, teda protiduchovne, chodia títo mladí ľudia na menej atraktívne výlety, ale s dôrazom na duchovnú obnovu. Je to pre nás veľmi zaujímavé a povzbudzujúce, keď ich vidíme, ako pristupujú ku svätým sviatostiam, ako sa modlia, ako spievajú... Ja sa často pýtam týchto mladých, či vedia, čo je to "zákon minima". Odpoveď znie - ako mi povedal jeden chlapec - botanik Linné hovorí o tomto zákone, že "o osude rastliny rozhoduje látka, ktorej má najmenej". Mladým potom hovorím: Vo vašom duchovnom živote rozhodujú chvíle, keď máte najmenej možností sa duchovne prejaviť, keď máte najmenej priestoru, keď máte najmenej citu pre modlitbu, pre svätú omšu, keď máte najmenej nádeje, ale keď toto všetko prijmete ako pokušenie a napriek tomu pôjdete za Bohom... Koniec.

4. Z programu mládeže 6. júla 1985 na Velehrade, večer pri cintoríne, kde bolo nútených niekoľko tisíc mladých ľudí stráviť noc pod holým nebom po tom, čo boli prinútení príkazom - oznámením kňaza v bazilike - opustiť baziliku.

Báseň- dievča:

Často mi hovoria, aby som vystúpila zo svojej komôrky,
s dôverou, radostne a odhodlane.
Kto som ja ?
Často mi hovoria, aby som hovorila so svojimi zverencami,
slobodne, priateľsky a jasne.
Namiesto rozkazovania.
Kto som vlastne ja?
Hovoria mi tiež, aby som klamala dni nešťastia,
vyrovnane, s úsmevom a hrdo,
ako niekto, kto si zvykol na víťazstvo.
Som skutočne to, čo iní o mne hovoria?
Alebo som len to, čo sama viem o sebe?
Nepokojná, žiadostivá, chorá ako vtáčik v klietke,
bojujúca o dych života, akoby mi zvierali hrdlo,
hladujúca po farbách, po kvetoch, po speve vtákov,
či smädiaca po dobrom slove, po ľudskej blízkosti,
chvejúca sa pred hnevom svojvôle, so svojou malichernou ustarostenosťou,
a čakaním na veľké veci, bezmocne sa chvejúca o priateľov
v nekonečných diaľkách, unavená a prázdna k modlitbe?
K mysleniu, k tvorbe, malátna a ochotná sa so všetkým rozlúčiť?
Kto som vlastne ja? Ten, alebo onen?
Alebo som dnes tento a zajtra- tamten druhý?
Nie som obidvoje súčasne?
Pred ľuďmi pokrytec a pred sebou samou odporný slaboch?
Kto som vlastne ja?
Osamelé otázky si robia zo mňa posmech.
Ale, Pane - ktokoľvek som, Ty ma poznáš, Tvoja som, Bože môj!

5. Z príhovoru kňaza:
... Ty, Bože, si náš a my sme Tvoji. Prichádzame na toto posvätné miesto vzdať Ti hold, osláviť Ťa za Tvoju starostlivosť o nás, ktorá našla silné vyjadrenie v diele našich otcov, vo viere svätého Cyrila a Metoda...

Nasleduje pieseň :

... Na Velehrade schádzame sa my, aby sme Bratov oslavovali,
veď tisícsto liet už pominulo, čo svätý Metod rozdal Božie Slovo.
Ref.: Cyril a Metod, vy ste naši patróni, vyproste nám veľa Božej milosti.
Semeno viery vy ste zasiali, aby sme Krista lepšie poznali,
Pannu Máriu za Matku mali, aby sme ju všetci verne milovali.
Ref.: Cyril a Metod, vy ste naši patróni, vyproste nám veľa....

6. Báseň, recituje mladé dievča:

Poslal Boh otcov viery pred tisícsto rokmi.
Hľa, otcovia viery, vierozvestovia spasenia, pútnici Boží idú.
Tlieskajte, tatranské vrchy radosťou,
poskakujte oblaky ako deti
a vy, horské bystriny, a vy, potoky dolín
ponáhľajte sa, bežte do širokých rovín,
zaniesť ozvenu veľkej zvesti:
zem slovenská nie je zabudnutá,
pohodená suchá ratolesť stromu národov!

[illegible] milosť v očiach Boha,
lebo Jeho Pravica vystrela sa nad krajinou
a kropí ju krstom Evanjelia po tisíc rokov.
Čí sú to synovia? Synovia otcov, synovia splnených proroctiev?
Synovia zázrakov a posli Božej zvesti?
Či sú to synovia bázne Božej, ktorí poznali márnosti,
ktorí vidia, čím Pravda Božia stojí a nad časom slávne víťazí?
Či sú to synovia viery?
Ó, nech sa zachveje celá zem!
Nech zvonia zvony slávy, nech bubnujú bubny víťazstva,
nech kričí hlas do tváre tisícročia:
Tu sme, otcovia!
Tu sme, ako živá cirkev Pánova, ako dejiny svätej Pravdy,
ako dejiny Božej moci, ako dejiny Božej Lásky,
ako spojenie nebies so zemou, ako svetlo, ako soľ života.
Tu je prítomnosť Božia, aby posvätila túto zem,
aby podala ruku budúcnosti, aby podala ruku večnosti.
Tu sme otcovia! Pri vašich hroboch stojíme
a za celý národ tejto zeme spievame
Najvyššiemu žalmy vďaky a nádeje...

7. Modlitba kňaza:

Pane, oslavujeme Ťa za to veľké dedičstvo, ktoré si nám dal prostredníctvom svätých apoštolov našich národov, Cyrila a Metoda, oslavujeme Ťa za ten veľký dar viery, ktorý nás všetkých zjednocuje v tejto spoločnej modlitbe a prosíme Ťa, aby si nás vypočul. Zvelebujeme Tvoje Meno za všetky Tvoje dary, ktoré si nám udelil a prosíme Ťa o to, aby si požehnal všetkých ľudí dobrej vôle a aby si ich naplnil svojím pokojom. Zmiluj sa nad týmto národom, ktorý zápasí o dedičstvo svätého Cyrila a Metoda. Pane Ježišu Kriste, ochraňuj nás svojou zjednocujúcou Láskou, daj nám srdce pokorné, daj nám srdce čisté, aby sme vrúcne verili, aby sme Teba nasledovali...

Nasledovala báseň od Jaroslava Seiferta, spevy, ďalšie meditácie.

8. Báseň Janka Silana: Óda na múdrosť uvedieme podľa originálu na záver.

9. Záverečný príhovor:
Pomaly svitá nový deň, po tejto našej prebdenej noci; deň, na ktorý sme tu čakali, tak ako dole v dedine aj naši strážcovia.

Pane Ježišu, daj, aby sme pri Tebe vytrvali, aj keď bude treba kráčať proti vetru, aj keď bude treba za Teba prinášať nové obety.

Pane Ježišu, chráň našu vieru, ktorá nás spája s miliónmi šľachetných ľudí, lebo my sme uverili láske. My sme uverili, že cesta za Tebou, aj keď je namáhavá a ťažká, je cesta jediná, ktorá nás privedie k cieľu.

Pane Ježišu, ďakujeme Ti za všetky pekné chvíle, ktoré sme prežili tu, v Tvojej blízkosti. Ďakujeme Ti aj za dar krstu, svätého prijímania, za dar odpustenia, za dar Tvojho Tela a Krvi, ktorými nás sýtiš, za dar Tvojho Slova, za túto radosť, že môžeme byť Tvoji. Za to, že môžeme patriť ku tým ľuďom, ktorí idú za Tebou - naše srdcia horia úprimnou vďačnosťou.

Do našej lásky zahrňujeme všetkých ľudí dobrej vôle. Odpúšťame všetkým, ktorí nám ublížili. Do svojej modlitby zahrňujeme aj všetkých hľadajúcich, modlíme sa za nich, aby aj oni pri Tebe našli zmysel života, Pravdu, aby v Tvojich slovách našli Svetlo, ktoré ich povedie touto, aby aj oni uverili Láske, ktorá nás v tejto chvíli ujednocuje tu i na celom svete.

Odtiaľto si môžeme odniesť vedomie, že aj keď budeme od seba vzdialení, je tu niečo krásne a veľké, čo nás spája. Väčšina z nás sme sa nikdy nevideli a srdcia nám horia ako pri tom zoslaní Ducha Svätého rovnakou láskou a túžbou urobiť niečo dobrého za tohto svojho jedinečného a neopakovateľného života. Tak okrem peknej spomienky na túto dnešnú prebdenú noc, okrem hrdosti, že sme sa vedeli zohriať v tomto veľkom "trávnatom hoteli" a prežiť tu radostné spoločenstvo za takýchto drastických podmienok a okrem toho vedomia, že čosi dokážeme - každý z nás sem priniesol svoj vklad - odnesieme si vedomie, že nikto z nás nie je sám. A okrem toho, že my stojíme pri sebe.

Ešte hlbšie budeme prežívať to, že Ježiš nás miluje a že keď budeme pre Neho pracovať tak, ako pre Neho pracovali už celé stáročia predkovia nášho národa, pôjdeme po správnej ceste. Jeden múdry človek mi povedal, že keď sa na poli pšenice všetky klasy nakláňajú na jednu stranu, je poznať smer vetra. A tak sa rozídeme s vedomím, že pracujeme v z m y s l e d e j í n . Že pracujeme p r e C i r k e v , ktorej je súdené, že brány pekelné ju nepremôžu. Ako robotníci Ježišovej veci, každý vo svojom povolaní, vo svojej obci, so svojimi priateľmi a príbuznými budeme vydávať svedectvo. Modlime a milujme sa navzájom a nech pribúda ľudí, ktorí ponesú túto pochoden.

10. Rozhovor s 50-ročným kňazom-saleziánom :

- Dôstojný pán, čo by ste nám mohli ešte povedať k tejto neplánovanej a nevšednej duchovnej noci pod holým nebom?

V prírodnom chráme pod Božou klenbou sme prežili túto dnešnú noc na Velehrade spolu so svätým Cyrilom a Metodom. A bolo to veľmi krásne. Sú tu skupinky veriacej mládeže z celého Slovenska a i z Čiech, ale prevládajú tu Slováci. So situáciou ktorá nastala, sme vôbec nepočítali, ale zjednotili sme sa vďaka aj niekoľkým sviečkám, z ktorých sa tu vytvorilo centrum, kde postupne jednotlivé skupinky účinkovali, keďže včera nás z velehradskej baziliky v y h n a l i , ako aj z priestorov okolo kostola. Mrzí nás, že v sobotu počas poobednajšieho programu nebola a n i l e n j e d n a s l o v e n s k á s v ä t á o m š a! Tak teda sme teraz spievali a modlili sa tu...

- Čo poviete na tento "veľký kultúrny čin" našich orgánov, ako bolo vyhnanie veriacich z baziliky?

Ja som tu mladým povedal, že to je Božie riadenie, pretože nám takto dali do prírody, najkrajšieho a najlacnejšieho hotela a týmto činom nás vlastne zjednotili a máme teraz za sebou jednu krásnu noc, vigíliu, ktorou bude mnoho z týchto ľudí na celý život poznačených a duchovne usmernených.

Je teraz pol piatej, svitá nám hlavný deň našej velehradskej slávnosti. Čo od neho očakávate a čo by ste si želali, aby tento deň pre nás všetkých duchovného priniesol?

Bol by som šťastný, keby Pán Boh vyslyšal modlitby týchto tisícov mladých ľudí a aby naši biskupi reprezentovali vieru a tak statočne za ňu bojovali, ako prekrásne a statočne za ňu bojuje táto mládež. Sme veľmi ohrození tým, že naše vedenie, naši biskupi budú jednať o nás bez nás a že štátne orgány ich tak obmedzia, že z týchto rozhovorov bude len veľmi malý úžitok.

- Nie ste teda veľký optimista, čo sa týka jednania kardinála Casaroliho s našou vládou?

Ja si veru tie rozhovory a ich výsledok neviem ani predstaviť. Isté je, že naši "opoziční činitelia" vo forme vlády, v tejto chvíli velehradskej púte hodne trpia a počítajú minúty, aby sa to už skončilo, lebo "krvácajú", ale podľa môjho názoru to oni prežijú a ako to vo svojej básni povedal Janko Silan - potichúčky si nás nájdu a naúčtujú nám to. Musíme si však tento kríž vedieť niesť. Boh je na našej strane, bojujeme za správnu vec. Bude však ešte dlho trvať tento boj. Nejaké radikálnejšie zmeny, opatrenia alebo inováciu vzťahov medzi cirkvou a štátom - to vôbec nečakám.

- Povedali ste, že mládež tu statočným spôsobom bojuje za svoju vieru. Čo by ste nám ešte k tomu dodal?

Každý z týchto mladých ľudí si odtiaľto odnesie nezabudnuteľný dojem a posilnenú vieru. To je to najdôležitejšie. Obdivujem tú hĺbku ich lásky k Bohu, vedomie spoločenstva, zmysel pre priateľstvo a spoluprácu. A toto všetko sa tu na oslavách 1100. výročia smrti svätého Metoda z n á s o b i l o !

11. Na vyplnenie textu ešte pridávame z básne "Zastavenie".

Zastav sa a načri dlaňami a naber za hrsť zŕn, čo rozsievaš
a skús ich pomlieť mlynom rokov, čo boli, čo sú, čo príd.
Tú múku zmiešaj s bolesťou a znojom a zamies na chlieb.
Je treba tvojho chleba, a tvojej tichej bolesti, i tvojich útrap treba
a tvojich sĺz a sklamaní a veľmi je ti treba smútku a nových začiatkov,
hladu a smädu a smädu po poznaní
i chvíľ hučiacich nádejou a vonajúcich snami.
Tak pod, vezmi to sladké brema
aby tvoj páper mladosti oťažel poznaním,
láskou a slovkom skromnej vďačnosti
patrónom tejto zeme.
Až potom, ako rosa ticho ti spadne
do dlaní dážď trblietavej múdrosti.
Máš oči, uši, dlane,
v nich zrná krásou okované, tak zamies na chlieb!
Lež čo to? Kamene mlynov derú samy seba?
A do múky a čerstvého chleba - hromada plievov?
Tak postoj, načri dlaňou do slov-
a zúrodni tú hŕbu suchých plievov.

Podľa správy nemeckej katolíckej tlačovej služby KNA z 26.9. 1985, bezprostredne po šaštínskej púti, sa zišiel v Bratislave "Krízový štáb ŠtB". Púte podľa neho nadobudli také rozmery a takú povahu, že treba zasiahnúť. Zákaz poskytovať verejné dopravné prostriedky pre pútnikov sa vraj nerešpektovali a hrozba nepríjemných následkov v škole a na pracovisku už stratila účinnosť.

Krízový štáb navrhol postúpiť vec federálnym stranícky a vládnym orgánom v Prahe. ŠtB a VB doteraz ešte nikdy nezvolali - aspoň sa o tom nevie - Krízový štáb na prerokovanie spoločenských ziel, ktoré ohrozujú samé korene národa: rapídne narastajúca kriminalita mládeže, vysoko bujnejúca korupcia, katastrofálny alkoholizmus, považlive vysoká rozvodovosť, ani nehovoriac o ekologických škodách, o ohrozovaní zdravia obyvateľstva v priemyselných strediskách a pod. ŠtB a VB sa však radili, ako postupovať proti tým, ktorí svojim mravným angažovaním sú jedinou nádejou prevýchovy postihnutých a formovania zdravých a zodpovedných občanov!

Anton HLINKA, Hlas Ameriky-Mníchov.

Janko ŠILAN

Ó DA MA MÚDRSŤ

k 1100 výročiu smrti svätého Cyrila - Konštantína.

Mne škoda, nie som svätý,
Bohu žiaľ.
Ja by som tebe ináč zaspieval.
Ja papulnatý,
ja hubatý,
ja hrbatý,
ja slepý -
že mám byť rozumný
a nespáliť sa, nepiť,
hocikto mi takto posiela ten apel.
No rozum môže byť aj konzumný.
A má aj iný rapel.
Čo ma dnes po tom!
Nebudem zalievať sa potom,
keď budem vystretý.
Jak ľahko potom
môj strážny anjel odletí,
viem.
No ja dnes chcem
ako to slnko Jozueho
ešte stáť
a hrať sa s nehou,
nie sedieť, ako pohonič mi prial.
Preto rád, ach, jak rád,
veľmi rád by som zaspieval
ódičku - ódu na múdrosť.
Ó, mne si viac než rozum ľudský.
Mne si čnosť.
Najlepšie chrániš pred špatnými kúsky,
keď učíš pripraviť sa na radosť,
keď učíš, čo je pôst,
keď učíš, čo je pokánie.
Ó zažil som ja, o zažili sme
už všakovaké drganie
Kanáanejských a Amalekitov
a Babylončanov
aj bez tých Skýtov,
jak čítame to v svätom Písme.
No tak som myslel, mysleli sme,
prv než sme uzreli aj Filištíncov,
že nad nás nieto pánov,
cisárov ani kráľov, ani princov,
že vôbec nieto pánov,
že ani Boha niet,
a že nám hneď
uveria všade
a že nás chrániť bude teľa zlaté.
Ale to naša vina.
Nikto ju nespomína,
keď trepe piate cez deviate.
Ja ? Ita, ita :
nám počarila naivita.
Ó, Bože, jak sme hlúpi,
hoc čelo máme ako nebo jasné.

slovenskadigitalizacia.sk

Tak je to vlastne :
nik sám sa nevykúpi
z väzenia.
To znamená :
na tomto svete bola založená rehoľa.
A či vari nebola?
My sme ich všetky zrušili.
A máme už len rušičky.
A malé, malilinké dušičky.
/Kdeže by tie i túžili!/
A kdeže v dušička i múdrosť! Taká bohyňa!
Tá iba pohýňa,
tak túži po priestore.
Až skoro omdlela,
kým tíchla v rozhovore.
Už iné vlastne nechcela,
len výšavy a diaľavy,
ľúbiť a večne ľúbiť.
A to sa predsa nedá.
Nás uspokojí veda.
Ó, úsvit modravý,
aký sme hlúpi
hlúposťou bezbrehou!
Ó, múdrosť Konštantína
svätého,
že my Ťa nemáme,
len naša vina!
Kiež aspoň vzdycháme,
kým ešte dýchame,
kiež aspoň plápoláme,
kým trošku lásky máme :
Príď k nám, buď s nami,
o, múdrosť daj nám trošku ochrany.
Čas bláznivý je. Deptá nás.
No, ticho, tichúčko znej hlas!
Na zajace sa predsa nejde s bubnami.
To je už iné,
jak chytia nás.
Jak rýchlo plynie čas!
A jak sa rýchlo mení čas!
Ale ty, múdrosť, ty si tá istá!
Vždy jasná!
Nikdy tienistá!
Vždy krásna!
Tak krásna,
jak nie ja som,
i keď som krásne hľadel.
Tá istá -
ako v tom storočí deviatom,
ktoré včul študuje môj priateľ -
taká aj dnes,
taká aj o sto rokov,
najlepšia cesta, cesta do nebies,
slobodná, bez okov,
príjemná ako mok,
mok tokajského vína,
tichá jak pevný krok,
Cyrila - Konštantína,
keď kráčal rázne z cisárskeho paláca,
aby ťa získal nepremenne

[illegible] mohol hádať sa
a biť sa za teba,
za jas,
za Cirkev Božiu, za nás
putujúcich do neba
v storočí našom
búrlivom.
Smutný som,
pravdaže,
keď nazvali ma šašom.
Som. Ale šašom kríža.
Tam, kde som, už mi azda neublížia.
Ale čo na nadávkach záleží?
Čo na ozvenách, keď sa množia?
Zvony sú pevné - spevné na veži.
Zvonia a zvonia.
A kresťania sa klonia :
Že ty si ešte pevnejšia
a časom ako víno. Silnejšia.
Bez teba cit aj rozum hlúpe sú a neosožia.
Bez teba neobstojí nikto z nás.
Ja, že sa hnevám?
Ale ba !
Ja sa len ľakám prázdna krehkých váz,
ó, múdrosť velebná.
Ja ti tu predsa ódu spievam,
kým sa mi nezvečerí,
ó, múdrosť viery!
Filozof Cyril - Konštantín,
aj cez jedenásť storočí,
ja ti chcem hľadieť rovno do očí,
od teba chcem sa učiť, jak tvoj syn,
ktorý na smrť, tú časnú čaká.
Daj, nech je taká
jak život môj -
sladká.
Ako boj.
Lásky boj.
Potom nech príde tam, kde Ty už si.
Nech prídu tam aj tí mnísi,
ktorých reč azda bola klamná.
Oroduj za nich, za mňa!
Keď trpel si aj pre nich, pre mňa,
len slovko utrús, slovko jediné!
A bolesť prestane byť temná.
A bude jasno v celej našej otčine.

30. 1. 1969.

- o -

samizdat.sk

~~Svedectvo~~ o znovunájdení viery Dr. Antóniusa, prednesené v kostole sv. Štefana v Mníchove pri slovenskej svätej omši.

Sestry a bratia, najmä tí, ktorí sú v našom strede po prvýkrát. Osobitným spôsobom vítam tu Dr. Antóniusa, ktorý k nám prehovorí. Bude hovoriť o tom, ako našiel cestu k Pánu Bohu. A pri tejto príležitosti si spomenieme na všetkých tých v našom strede a tých ktorí nás počúvajú, aby ich Boh posilnil na tejto najťažšej ceste - ceste, ktorá patrí k najťažším v živote. A pozdravujem i vás, naši drahí poslucháči doma i v zahraničí! Všetkým vám privolávam slovami Písma: Milosť Pána nášho Ježiša Krista, láska Boha-Otca a spoločenstvo Ducha svätého nech je s vami všetkými.

Dnes je 20. cezročná nedeľa 1985. Svätú omšu obetujeme za zomrelého .... Boh volá každého človeka po mene. Ak ho počúvne a vykročí po ceste spásy, zacíti Božiu prítomnosť a pomoc. Eucharistický pokrm treba chápať v tejto súvislosti. Človek je slabý tvor a sám od seba by nebol schopný vytrvalo kráčať po ceste Kristovej, ktorá vedie i cez Golgotu. Preto ten nadprirodzený pokrm, ktorý je zárukou života a nesmrteľnosti. Zastavme sa na chvíľu a uvažujme, ako prijímame Božiu ponuku a s akou úctou a láskou pristupujeme k stolu Božiemu?

Sestry a Bratia! Keď niekto vydá svedectvo o tom, ako ho Pán Boh viedol z mätaže ciest na cestu Kristovu, tak je povinný svedčiť o tejto milosti! Lebo takéto mimoriadne milosti nedostávame len tak, nadarmo. Sú vždy záväzné. V tomto zmysle si vypočujte nášho brata Dr. Antóniusa:

Sestry a bratia doma pri rádiách a v kostole sv. Štefana.

Namiesto obvyklej kázne otca Antona, započúvajte sa do prostého príbehu, ktorého hlavným hrdinom je rovnako prostá, hlboko veriaca žena, ktorá ani sama o tom nevediac, dokázala zdanlivo už nemožnú vec: p o m o c h l a k n á v r a t u k v i e r e . V cirkevnej reči sa to nazýva obrátenie.

Tisíckrát sme o obrátení čítali a počuli. Vari rovnako často sme mali dojem, že také čosi sa môže stať len nejakému svätcovi, že nás hriešnych, nevyvolených, Boh tak ľahko neosloví. Akosi nechceme pripustiť, že aj s nami ľuďmi modernej doby môže mať Pán Boh plány. A predsa on neustále klope na naše dvere. Radi sa robíme že nepočujeme, raz sme takí hluční, že ho skutočne nepočujeme, inokedy nepotrebujeme návštevy, lebo chceme byť sami. bojíme sa, že by nás návšteva dačo stála. Ale On vytrvalo klope, ticho, aby nás nerušil.

Predstavte si jednu štvorčlennú katolícku rodinu. Rodičia, vzdelaní ľudia, dali svojim dvom deťom normálnu katolícku výchovu, čo v povojnovom období v Československu iste nebolo ľahké. Naviac, keď ako učitelia boli prekladaní a sledovaní, či a aké kontakty má celá rodina s cirkvou, lebo hoci len s miestnym farárom.

Potláčanie či priam prenasledovanie viery nie je v dejinách nič nového. Bolo, je a bude. Človeku je len akosi ľúto, že čosi také a tak intenzívne sa deje práve u nás doma. Čoraz silnejší nátlak spôsobil, že pôvodne jedno srdce onej rodiny prestalo biť a zrazu bolo počuť tlkot sŕdc štyroch. Pôvodný zjednocujúci faktor, akým bola viera, sa strácal, bolo ho stále slabšie a slabšie počuť, no zato viac a viac sa do popredia dral rev, nepokoj dospievajúcich dvoch detí, únava rodičov zo stále náročnejšej školskej a mimoškolskej, mimochodom veľmi zle platenej práce - veď to mnohí poznáte : budoval sa nový svet a keď sa u nás niečo buduje, tak sa robí skôr neporiadok a ten zasahuje rodičov i deti.

Boli roky, keď si deti uvedomovali svoje kresťanstvo dvakrát do roka: na Vianoce a na Veľkú noc pri slávnostnom stole, bez toho, aby boli mali výčitky svedomia, že neboli na polnočnej svätej omši a na vzkriesení. Akési hmlisté spojenie so Spasiteľom sa dialo cez vianočného kapra a veľkonočnú šunku s chrenom a vajcom. Bolo to veľmi pohodlné pre deti, ktoré sa medzitým dostali do škôl. Mali oni veľký strach, že ich čaká skoro 20 rokov bez svätej spovede a prijímania. Bolo treba učiť sa, život spoznávať z každej možnej strany, peniaze zarábať.

Rodičia po určitom čase spoznali, čo sa stalo, kam až sa rodina dostala vinou pomerov, prostredia, ale aj ich vlastnou. Po čase deti zbadali pod poduškou matky r u ž e n e c . No nič im to nehovorilo, veď oni by sa tak dlho ani modliť nevedeli. Ruženec - modlili sa zriedka a krátko, najčastejšie pred skúškou na vysokej škole a vždy, keď im horelo v pätách. A to krátke modlenie vždy im aj pomohlo.

Srdcia rodiny, oné štyri srdcia, neklopali v jednom rytme, ako jedno. Každý pohrúžený do svojich záujmov, bez ktorých by si nevedel predstaviť život, pachtiac sa raz za novým autom, domom, raz strácajúc sa u mäsiara v zástupe ľudí lebo čosi dostali a bez onoho "čosi" by sa vari dalo i od hladu umrieť. Všemocný súdruh štát dostal ľudí tam, kde ich dostať chcel: ľudia doteraz nahánajú umelo produkovaný nedostatok, ktorého je dostatok!

Deti úspešne dokončiac štúdia, žijúc vlastným životom ďaleko od domu, mali s vierou stále ešte to hmlisté spojenie onoho vianočného kapra a veľkonočného vajca, ba syn zašiel z času načas do istého podhorského kostolíka, aby si len tak, pre seba, zahral Bacha. Len tak pre seba, lebo aj viera bola len tak pre seba. Láska k blížnemu začínala u manžela či manželky a končila pri deťoch. Len v krajnom prípade, celá unavená padla i na cudzieho, ktorý musel byť ale veľmi sympatický.

Raz sa stalo, že syn už zasýtený movitosťami a nemovitosťami, dostal inú spolupracovníčku. Nie nový ani nie mladý. Už aj predtým sa poznali z pracoviska, no nikdy bližšie nemali do činenia. Pani mala okolo štyridsiatky, bola matkou piatich detí. Nesmierne pracovitá, húževnatá a ako staršia a vysoko tehotná si štúdiom doplňovala kvalifikáciu. Syn vedel, že pani je veriaca, aktívna katolíčka, no nijako mu to nevadilo a ani v práci s ňou neprekážalo. Ba naopak, pani bola nesmierne pokojná, trpezlivá a svoj pokoj šírila i na neho. Konflikty, ktoré v rámci podniku vznikali medzi ostatnými spolupracovníkmi, vedela rýchlo diagnostikovať, takže ich dvoch tak nezasahovali. Narušené medziľudské vzťahy v podniku dokázala zázračne vylepšiť, že syn sa začal každé ráno na prácu akoby tešiť. Prinajmenšom nešiel do práce s nechuťou a s myšlienkou, čo sa zasa stane. Veľa spolu diskutovali o Bohu, o Cirkvi, o ľuďoch. Debaty neboli dlhé, no časté. A syn zbadal, že to čo pani hovorí, to i v skutočnosti žije. Zistil, že za tie roky, čo s Cirkvou nemal kontakt, sa všeličo zmenilo. Že pred ním nestojí onen typ veriacej, ktorej sa tak šťavnato hovorí "pánbičkárka". Že je síce jeho podriadená na pracovisku, ale ho ďaleko prevyšuje v otázkach viery: Bolestne si jedného dňa uvedomí, že všetky jeho vedomosti o Bohu sú na úrovni katechizmu z ľudovej školy a že polovica z toho sa nemilosrdne za tie roky vyparila z hlavy. Syn si zadovážil sväté Písmo. Trvalo veľmi dlho, kým ho celé prečítal. Prečítal- ale žil ďalej po svojom. Hádam vnútorne trochu bohatšie, čistejšie ako predtým, nemal však ten vnútorný, krásny poriadok, aký mala pani. Nosila mu rôzne modlitby, písané strojom i tlačené- no on nevedel čo si má s nimi počať. Raz mu k narodeninám darovala svätý obrázok, na ktorého rube bolo strojom napísané

po Poľsky ~~že otcovia vrbicti tam~~ a tam od toho a toho dňa slúžia ~~za neho~~ večité sväté omše. Syn ani tomu dosť dobre nerozumel.

Raz, vari až šestnásty rok od poslednej svätej spovede, raz večer modliac sa zistil, že nebol sám. Bol si vedomý, že prvýkrát čo sa modlil, nebol sám. A tomu, ku ktorému sa modlil, prvýkrát pri modlitbe rozumel. Nastal medzi nimi prekrásny vnútorný vzťah. A syn sa už tešil na večer, na tých pár minút z únorného dňa, kedy potrebuje hoci len chvíľu byť s Bohom. Po krátkom čase zbadal, že celý jeho doterajší život ešte len teraz dostane ten správny punc. Stal sa hĺbavým a nevyhľadával hluk dňa, o ktorom si doteraz myslel, že je toto to najlepšie ako stráviť čas a v ktorom tak nezadržateľne a nebadane uplývala mladosť.

Odišiel do Nemecka a o pár mesiacov keď sa obkukal, vykonal si generálnu svätú spoveď. 18 rokov bez sviatostí, 18 rokov byť dlžníkom tomu, ktorý ho stvoril, ktorý sa oň staral, ktorý neraz klonal, aby on od neho dlžobu vymohol, ale dlžník neotváral. Celý šťastný písal o tom domov. Jeho listy prestali obsahovať správy o tom, ako sa mu v cudzom svete vodí, čo tu všetko majú, ale boli úprimným synovským modlikaním o ďalšie a ďalšie listy z domova, v ktorých sa už zračila reakcia rodičov i sestry, ktorí sa tešili vedno s ním. Jedneho dňa dostal krátku správu o tom, že i rodičia nasledovali jeho rázny krok vo veci viery: vyspovedali sa, pristúpili k sviatostiam a po roku nasledovala sestra s tým istým hlásením. Syn bol prešťastný. Čo po tom, že odchodom do cudziny si rozhneval súdruha štát, ktorý mu zhabal skoro všetko, za čím sa toľké roky doma pachtil?!

Objavil pred dlhými rokmi zakopaný poklad. Srdce rodiny začalo opäť biť jedným rytmom. Už nebolo počuť oné štyri osamotené tlkoty, listy rodičov prestali byť plné výčitiek pre odchod z vlasti, prestali byť plné nezdravého strachu z budúcnosti syna, začala z nich vanúť dôvera v Božie vedenie. Všetkým sa dostalo veľkej milosti v každom ohľade. Hlavne im bol d o p r i a t y č a s , č a s n a o b r á t e n i e . To je veľmi veľká milosť keď si človek uvedomí, že mnohí odídu z tohoto sveta prv, ako stihnú dať svoj doterajší život do poriadku.

Keď sa ho známi tu v cudzine pýtali prečo odišiel, odpovedal to čo cítil. Neviem či ma pochopíte. Pred odchodom som si myslel, že musím odísť pre tamto alebo pre oné. Dnes som presvedčený, že to bola ruka Božia, ktorá ma vyviedla z tej krajiny, kde som sa narodil, že to bola vôľa Božia, ktorá spôsobila tú nevídanú zmenu v duchovnom živote našej rodiny. Ja, najnehodnejší z celej rodiny, som ich priviedol nazad k Bohu.

Koľkí ľudia dnes na Slovensku žijú podobne, ako sme práve počuli. Mnohí majú svoje obrátenia za sebou a neverím, žeby sa ich príbeh podstatne líšil od tohto príbehu. Možno impulz k obráteniu bol iný. Mnohých zmena vnútorného života ešte len čaká, či to pripustia alebo nie. Ale sú i takí, ktorí zatvrdlivo budú do konca svojho života rozprávať, ako je to všetko komplikované, len aby sa nemuseli vzdať svojho pohodlia, aby - nedajbože - nestratili priveľa času s čímsi, čo vraj aj tak nie je stopercentne isté, aby sa v očiach druhých nezosmiešnili. Strácajú hodiny po obchodoch, lebo majú prísť talianske topánky, dĺžku merajú po Tuzexoch, aby prenikali k západnému blahobytu, sú ochotní ísť až do tretieho mesta, lebo tam kúpia gauč, aký ešte nik v ich okolí nemá a ani im nenapadne rovnako tvrdošijne zháňať viereučnú knihu...

Spomínam si na spolužiaka z ľudovej školy z 50. rokov. Hovorilo sa, že u nich v dome nevisia žiadne svaté obrazy. To bolo v tých časoch priam nepochopiteľné. Tým viac, že sa vedelo, že u nich v dome visí portrét Stalina a Gottwalda. Ako chlapec som nevydržal a spolu s inými spolužiakmi sme sa k nim išli pozrieť. V spálni visel usmiaty Vissarionovič i Gottwald s fajkou, obaja s čiernou páskou, lebo boli v tom roku už mŕtvy. Vtedy sme sa čudovali nad tým, dnes sa nám treba počudovať nad iným. Z domov sa vyhnal nielen Kristus... A tak sa zavesí zátišie. Vďaka Bohu, mládež sa začína uberať iným smerom.

Na začiatku tohoto príbehu som povedal, že s každým z nás má Pán Boh svoje plány. Isteže je dakedy veľmi ťažko spoznať, kde je naše miesto v Jeho pláne. Celý život možno minúť na špekuláciu o tomto probléme a neprídeme na to. Len vrúcna a koncentrovaná modlitba po čase ukáže, ktorým smerom sa nám treba asi uberať. Ale celkom iste to bude dakto z ľudí, ktorí nás - čo máme oči a nevidíme, čo máme uši a nepočujeme - privedú na cestu k Bohu. A na takýchto ľudí sa celý život nedá zabudnúť. Tak ako ja neviem zabudnúť na onú paniu z tohto príbehu, lebo - dodávam - tento príbeh sa stal mne.

Dodať vari treba snáď to, že počas tých 18 rokov som - pokiaľ rušička nebola silnejšia ako vysielanie z tohto kostola - pravidelne počúval kázne otca Antona a nebohého otca Krišťana.

A celkom na záver: Chcem sa srdečne poďakovať onej panej, ktorá iste počúva. Nech dobrotivý Pán Boh je rovnako milostivý k jej rodine, ako bol k nejej. PRIJMITE MOJE PÁN BOH ZAPLAŤ !

- o -

Veľmi pekne ďakujem doktorovi Antóniusovi za jeho svedectvo a Vám, naši drahí poslucháči doma, chcem pripomenúť jednu vec: na základe toho čo som počul i ja, sestry a bratia, nestrácajte odvahu! Tie desaťročia utrpenia už prinášajú ovocie! Tak často sa stáva, tak často počuť, že naozaj tieto obrátenia akoby pršali z neba.

Ešte máme niekoľko minút, preto Vám rozpoviem iba jedno, pripomínajúc ešte raz: tá krv, tie slzy a modlitby, to utrpenie aj toho posledného kresťana, znášané s dobrým úmyslom a z lásky k Bohu a na základe vernosti pravde, toto prináša už ovocie. Počujte tento príbeh :
V istom kostole, kdesi v Československu, vo veľkom meste bol prítomný starý muž, ktorý častejšie chodieval do ZSSR. A jeho pozornosť pritiahla istá pani: išla k prijímaniu, vrátila sa späť- staršia pani. On sa potom k nej priblížil a povedal jej: pani, Vy iste nie ste z tohto mesta! Môžem Vám pomôcť? Ona odpovedala: Nie, nie som odtiaľto. Som z Moskvy. A ste katolíčka? - Nie! A Vy ste boli na prijímaní? - Áno. Ja nie som ani pokrstená, ale cítila som prítomnosť Krista Pána. Ja som Ho musela prijať! Ja som bola priam akosi nútená prísť k Nemu!

Cítite, sestry a bratia? Tu Kristus Pán pristúpil k nej krížom cez naše cirkevné inštitúcie. Ani pokrstená nebola. Tu sa čosi znova stáva ako to, o čom hovoria Skutky apoštolské, keď sa Kornélius obrátil, keď cítil Ducha svätého prv, než by bol bývalpokrstený. A takýchto prípadov je veľa. Najmä mladí ľudia, chlapci a dievčatá, študenti a robotníci, prichádzajú k Bohu a skrze Boha k mravnému životu, k sporiadanému, novému životu, k tomu lepšiemu životu a nevedia ako. Ktosi to vymodlil....
Boh si vždy poslúži človekom. Paradoxne povedané, Boh potrebuje ľudí! Nestrácajme preto odvahu. Už tu je čosi v pohybe. Ten lepší svet už prichádza. A stalo sa to najneuveriteľnejšie: mladí sa chopia iniciatívy! Ďakujme za to Bohu a ďakujme i s našim bratom Antóniusom. V tomto zmysle teraz zaspievame pieseň viery.

Fokolári podľa don Boscovho ducha

Pred niekoľkými rokmi vzniklo v Španielsku hnutie saleziánskych spolupracovníkov- manželov, ktorí chcú "dosledne" prežívať sviatosť svojho manželstva. Toto podujatie, podnedované pravým saleziánskym duchom, vyžaduje úplnú odovzdanosť. Odmenou pre zainteresovaných manželov a saleziánov, ktorí začali s týmto hnutím, sú už pozoruhodné výsledky.

Mesto Cuenca - s obdivuhodnými stredovekými domami a kamennými mostami, vrhajúcimi sugestívne tiene - pokojne drieme pod splnom mesiaca, medzitým [illegible] auto don Benita uháňa ulicami ako raketa, kľučkujúc medzi domami v nádeji, že dobehne oneskorenie, s ktorým prichádzame na určené miesto. Ešte jedna zákruta, posledné šľapnutie na brzdu a sme [illegible] Manželia Fernando a Manuela Romeovci iste rátali s našim príchodom, pretože nám prišli ochotne otvoriť. Manželia Romeovci sú hlavnými tajomníkmi hnutia "Hogares don Bosco" /Fokolári podľa don Boscovho ducha/. Chcem ich spoznať- a to je cieľom mojej návštevy.

"Hogares", t.j. Fokolári, je podujatie, ktoré založili saleziánski spolupracovníci v meste Cuenca pod duchovným vedením don Benita Castejona.

Salónik so všetkými drobnosťami nazýva domáca pani svojim skutočným "krbom" - ohniskom /fokolare/. Na schôdzku prichádzajú ďalší pozvaní, a to: manželia František a Anna Mária Catalinovci a pán Daniel Rubio, ktorý prišiel bez manželky, lebo jeho prvorodený zaujíma všetku pozornosť svojej mamičky. "Tieto osoby - vysvetľuje don Benito - tvoria akčný výbor hnutia Hogares don Bosco."

Nečakane pribehnú tri deťúrence od dvoch do šiestich rokov, synčekovia našich hostiteľov.

Rozospatí cupkajú v rozhalených pyžamách. Vedeli, že má prísť don Benito a preto sa vzpierali ísť do postele. Teraz jeden za druhým vyliezú don Benitovi na kolená, vtlačia mu na líce bosk na dobrú noc a konečne sa dajú odviesť do postielok.

Teraz sa aj usadíme okolo stolíka v salóniku, kde svetielkujú rituálne "copitas". Môžeme začať.

Čo sú to tie "Hogares", o ktorých som už toľko počul hovoriť v španielskych saleziánskych ústavoch?

Prežívať sviatosť do dôsledkov

Prvú vecnú a obsahovú odpoveď vyberáme z pravidiel: "Skupiny manželov, ktoré sa schádzajú pod menom Hogares don Bosco sledujú dva konkrétne ciele:
1. posvätenie manželov a celej domácnosti,
2. apoštolát."
Pod posvätením domácnosti sa v pravidlách rozumie: "Slúžiť Kristovi ako Pánovi domácnosti, čiže robiť tak, aby učenie a prikázania Pána boli najvyššou normou domácnosti. Naplno a do dôsledkov prežívať sviatosť manželstva posvätením lásky a manželského života".
V pláne apoštolátu je :
"Nakoľko sú manželia rodičmi, považujú kresťanskú výchovu svojich detí za svoje hlavné poslanie." Pretože sú saleziánskymi spolupracovníkmi, tvoria aktívne sily, údernícke a priekopnícke zložky v účasti na poslaní svojho Ústredia.

Pravidlo, ktoré nežartuje - zaväzuje a žiada. O týchto Hogares sa živo a veľa píše. Pán Fernando Romeo hovorí :
"V každodennom živote sa medzi manželmi vyskytnú zväčša iba starosti o praktické a materiálne veci. kariéra, ekonomické zabezpečenie, deti, atď. Hnuti Hogares zavádza do manželstva duchovnosť. Pomocou mnohých rozhovorov, podnetov a čítaní dosahuje sa stále hlbšie vzájomné poznanie. Študuje

Enzo

BIANCO

H O G A R E S

D O N

B O S C O

Bollettino salesiano

samizdat.s

sa príslušná psychológia muža a ženy, riešia sa problémy kresťanskej výchovy detí, skúmajú sa ťažkosti manželského života vo svetle Evanjelia, hľadajú sa možnosti, ako ovplyvniť svoje životné prostredie."

Pani Anna Mária Catalinová dodáva :
"Naše hnutie nám manželom ukazuje spôsob, ako obohatiť ľudskú lásku, ktorá nás spojila pri oltári, aby sme jeden druhému pomáhali dosiahnúť cieľ na konci svojho života, aby sme si pomáhali rozvíjať svoju osobnosť a dopĺňa nás vo výchovnej činnosti našich detí. Slovom, pomáha nám pretvoriť našu ľudskú lásku na nadprirodzenú, pomáha nám posväcovať sa."

Nemožno však toto všetko dosiahnúť účasťou v iných, už jestvujúcich a schválených spoločenstvách? Bolo nutné založiť takéto hnutie?

Pán Fernando bez okolkov odpovedá :
"Ja sa zúčastňujem aj v iných organizáciách kresťanského života a činnosti, ale v žiadnej z nich nenachádzam čosi, čo by mi slúžilo k duchovnému oživeniu môjho manželstva. Napríklad moja manželka i ja zúčastňujeme sa na "kurzoch duchovnosti". Zisťujeme však, že to tam medzi nami dvoma vytvára akési rozdelenie medzi mužom a ženou. Každý sa cíti ako jednotlivec. Naproti tomu v Hogares, ako to povedať? Vytvára sa spojitá duchovnosť, navzájom sa cítime ako manželia, povolaní spolu prežívať túto duchovnosť."

Ako pôsobia Hogares ?

Hogares sa schádzajú každý mesiac raz u jedného, raz u druhého. V jednej skupine je priemerne šesť manželských párov /najmenej štyri, najviac osem/. Vyberajú sa z hľadiska primeranej kultúrnej a sociálnej úrovne.

Jeden manželský pár je tajomníkom skupiny, jeden kňaz salezián /obyčajne delegovaný pre

spolupracovníkov/ je duchovným direktorom skupiny.

Mesačná schôdzka sa starostlivo pripraví. Manželia - tajomníci doručia ostatným manželom skupiny text. Obsahuje tému schôdzky. Obyčajne sú to nejaké základné myšlienky o probléme a otázky. Všetci odpovedajú písomne. Manželia- tajomníci zozbierajú odpovede, urobia z nich súhrn, rozmnožia ho na písacom stroji a rozošlú. Tak už pred schôdzkou každý vie, ako uvažujú iní o jednotlivých otázkach.

Vlastná schôdzka sa koná večer. Začína v ovzduší bratského pohostenia. Na občerstvenie sa podáva káva a nejaký zákusok, aby sa rozvinul rozhovor. Panie by sa pustili do diskuzných pretekov o kuchárskych prípravách, ale pravidlo je kruté a zredukuje šance na minimum.

Odloží sa všetko zo stola a nasleduje modlitba: pozdrav Panne Márii, ako by to urobil don Bosco, patron Hogares. Potom krátke duchovné čítanie a krátka prestávka na zamyslenie.

Nasleduje vzývanie Ducha Svätého a nato jeden z najsilnejších bodov schôdzky - modlitba spoločenstva. Manželia vedia, že všetci spolu tvoria akoby jednu rodinu a sú presvedčení, že Boh je medzi nimi prítomný, lebo povedal: "Kde sa dvaja alebo traja zhromaždia v mojom mene, tam som i ja medzi nimi." Preto s najväčšou dôverou vo forme modlitby k prítomnému Kristovi každý, jeden po druhom povie to, čo považuje za najdôležitejšie. Vzdávajú vďaky Pánovi za prijaté dobrodenia, za priaznivú alebo aj nepriaznivú udalosť, v ktorej však tiež vedeli čítať Boží plán. Prosia Pána o pomoc v naliehavých potrebách rodiny, miesta, skupiny. Všetko dopodrobna opíšu, vyložia, zveria druhým a aj sami potvrdia, pretože sú navzájom spojení. Takto všetci majú účasť na radostiach, starostiach, ťažkostiach, úmysloch a túžbach každého jedného z nich. Kňaz pripojí všeobecné úmysly za Cirkev, za spolupracovníkov, za misionárov.

som sa priklonil k hlbšej pravde."

Panie sú inej mienky. "Na schôdzke sa mi najviac pozdáva - hovorí Anna María - spoločná modlitba. Tá nás skutočne najviac zbližuje a súčasne nás spája s Bohom." "Verím v účinnosť spoločnej modlitby- dodáva pani Manuela. Zistila som, že sme dostali mnohé veci, čo som ja alebo iní žiadali od Pána. Zdá sa, že Pán nám naozaj vždy dá to, o čo prosíme všetci spoločne."

Hogares začínali takto

Podobné snahy ako Hogares vyskytovali sa už aj inde. Vo Francúzsku je známe hnutie "Notre Dame". Založil ho kňaz Caffarel a rozšírilo sa aj v zahraničí /v Španielsku ho zaviedol jeden salezián z Madridu/. Hogares don Bosco sa vyvinulo z tohto francúzskeho hnutia, ale saleziánski spolupracovníci doň presadili charakteristické črty saleziánskeho ducha.

Začalo sa priamo tu v meste Cuenca. V rokoch 1962 až 1965 spolupracovníci na celom svete rozvinuli svoju kampaň ako "rodina vychovávateľka". V meste Cuenca sa to robilo dosť obstojne a s obdivom treba konštatovať, že rodičia prejavovali mimoriadny záujem o rodinné problémy. A nie len to. Mnohí spolupracovníci, presvedčení o nutnosti vlastného posvätenia, ako hlavnej podmienky dobre výchovy svojich detí, radi súhlasili s účasťou na duchovných cvičeniach pre manželov.

"Na konci týchto zázračných dní - spomína pani Anna María, ktorá sa ich zúčastnila s manželom - dní, v ktorých sme sa všetci spolu modlili, rozjímali a diskutovali o našich spoločných problémoch, s úzkosťou sme pociťovali nutnosť niečoho nového, čo by bolo trvalejšie a čo by nám pomohlo zachovať zápal a horlivosť z týchto dní. Tak sa začalo spontánne hovoriť medzi nami o skupinách manželov, o stretnutiach v našich domoch. Ostatné urobil don Benito, ktorý tu viedol duchovné cvi-

čenia.

Don Benito si spomína na ťažkosti a prekážky pri nadväzovaní stykov s hnutím "Notre Dame", pri zoznamovaní sa s jeho štatútom, aby sa zorganizovalo v Cuenca čosi podobné. Začalo sa to štyrmi skupinami manželov. Všetci boli saleziánskymi spolupracovníkmi. Teraz tu už jestvuje deväť skupín s 52 manželskými pármi. Iní manželia, ktorí nie sú saleziánskymi spolupracovníkmi, žiadali biskupa v Cuenca, aby sa niečo podobného založilo aj pre nich. Biskup nechcel, aby sa začínali nové podujatia okrem saleziánskych, ktorým úplne dôveroval. Odporúčal, aby sa tieto rozširovali v jeho diecéze pre všetkých.

Tak ako v Cuenca, Hogares spolupracovníkov sú už v 18 - 20 centrách Španielska.

Výsledky, ktoré Hogares dosahujú u členov-manželov, ich detí, ale aj u samých zúčastnených saleziánov, sú jasné a presvedčivé.

Aj domácnosti sa určitým spôsobom menia. "K obnove dochádza nielen v saleziánskych ústavoch, ale aj v domácnostiach manželov - vysvetľuje mi don José Luis Lozano, ktorý riadi skupiny v Salamanke - a to preto, lebo cieľom Hogares je zmeniť každý dom na Večeradlo, na kostolík, v ktorom sa sprítomňuje Boh. A vskutku, schôdzky posväcujú fokolárov. Nie je možné, aby v týchto domoch, kde sa rozjíma, modlí, kde sa rozhodujú všetci spolu, aby sa tu nerozmnožovala túžba po lepšom živote a hojné požehnanie Božie."

Manželstvo ako svedectvo

Požiadal som tých, s ktorými som sa zhováral, aby mi povedali, akým spôsobom vplývajú na svoj manželský život a oni mi odpovedali čosi celkom iné, ako som očakával.

Pán Rubio: "To, čo mi dáva hnutie Hogares, je hlavne zaujímavá aktivita, ktorú môžem rozvíjať

Napokon sa urobí záver spoločným recitovaním niektorého žalmu alebo nejakej liturgickej modlitby.

Na rad prichádza téma. Diskutuje sa o nej, konfrontujú sa mienky, objasňujú sa pochybnosti, rozširujú sa vlastné horizonty. "Tieto témy - ako uvádzajú dokumenty - točia sa vždy okolo zaujímavých a základných problémov manželského života: posväcovanie manželov, manželská láska, manželská duchovnosť, výchova dietok."

Po diskusii a prv, než sa uzavrie schôdza v mene Panny Márie, je ešte asi desať minút tzv. "puesta en conum", čiže vklad spoločenstva, výmena dojmov, časť "správy", vzájomné informácie o rodinných záležitostiach /program budúcich prázdnin, choroba, očakávanie dieťaťa, prvé sväté prijímanie, operácia, krst, problémy priateľov, chod skupiny.../ a zo slov rodia sa skutky, rady, vzájomná pomoc, pravá evanjeliová solidarita.

Po skončení nasleduje mesiac spomínania, skúšania, uskutočňovania všetkého, o čom sa tu hovorilo. - Už je neskoro. "Do videnia" je už náhlivé, ale úprimné.

Najdôležitejší moment

Pýtam sa, ktorý moment je podľa nich na schôdzke najdôležitejší? Podľa pána Františka Catalinu je to štúdium témy. "Mnoho ráz - hovorí - členovia očakávajú od schôdzky skupiny, že sa tu definitívne vyriešia ich problémy. Pre nás je veľmi dôležité, že je na schôdzke prítomný kňaz ako direktor, ktorý robí závery toho, čo žiadame schváliť. Tieto naše pokojné diskusie, tieto výmeny názorov nás obohacujú."

Aj pre pána Fernanda je štúdium témy najdôležitejším momentom. "Viac ráz som myslel, že sa vyznám v probléme, ale konfrontáciou odpovedí a mienok som zmenil svoj názor a ochotne

spolu so svojou manželkou."- Zistenie, ktoré by istotne zaujímalo sociologov. "Koľké neporozumenia a odcudzenia medzi manželmi majú svoj pôvod v skutočnosti, že súčasný život, povolanie a tak často utrácaný voľný čas nútia manželov konať oddelene, každý na svoj účet, akoby v rozličných oblastiach. Tieto otázky, to vzájomné počúvanie sa, tie modlitby, to spoločné rozhodovanie sa upevňuje manželov v bezpečnej jednote ducha."

"Účasť v hnutí Hogares - pripája jednoducho pani Manuela- mi poslúžila, že som trochu zabudla na materiálne veci, ktorými som bola predtým príliš zaujatá. Rada som sa venovala zábavám a veľa som chodievala na vychádzky so svojim manželom. Zistila som, že sú aj dôležitejšie veci, ktorým sa môžem venovať a robím to."

A pani Anna María : "Predtým, ako som vstúpila do tohto hnutia, chápala som manželstvo príliš sebecky. Omnoho viac som dávala prednosť prijímaniu ako dávaniu. Teraz sa starám o to, aby som viac dávala, ako prijímala. Pochopila som, že manželstvo mi neprekáža, aby som mohla prejavovať kresťanské svedectvo. Som presvedčená, že reč našej vzájomnej lásky, nášho venovania sa deťom, nášho porozumenia a vzájomnej pomoci, môže povedať čosi a azda aj mnoho tým, ktorí na nás hľadia. Ba ešte viac! Ťažko povedať, čo všetko prinesie dvom manželom tá mesačná schôdzka. Každý mesiac nájdeme sa jeden pri druhom, spolu si uvedomujeme prítomnosť Boha, porozprávame si, čo sme urobili pre Boha, pre seba samých, pre svoje deti a pre druhých. To veľmi vplýva na každodenný život. Aj pred vstupom medzi Hogares zhovárali sme sa o profánnych veciach, i o veciach vzťahujúcich sa na Boha, ale teraz to robíme omnoho hlbším spôsobom a cítime sa tu oveľa viac zjednotení než predtým."

Pre mňa - dodáva pán Fernando - veľkým zásahom bolo objavenie sviatosti manželstva. Musím povedať, že som to študoval aj pri iných príle-

idem s nimi. Moji synovia nielenže majú vo mne priateľa, lež teraz to aj cítia."

Pani Manuela úprimne dodáva:
"Ja som sa snažila byť dobrá k svojim deťom aj predtým, ale menej než teraz. Už máme s manželom väčšiu trpezlivosť voči deťom. Vzhľadom na ich budúcnosť už sa nestaráme len o ich kariéru, na srdci nám leží predovšetkým ich výchova, ich ľudská a kresťanská formácia."

Hogares, Bohu vďaka

Už zostáva len poprosiť don Benita, aby vysvetlil, čo znamená pre kňaza-saleziána pracovať medzi Hogares.

"Pre mňa - hovorí - bolo objavom už kázať duchovné cvičenia manželom. Rozprával som im o bohatstve kresťanského manželstva a bol som prekvapený, keď som videl spontánnu veľkodušnosť, s akou sa otvárali a chystali naplno žiť a plniť svoje ťažké záväzky. Odkedy som začal pracovať s hnutím Hogares a nahliadol som do manželských skupín, sledoval som všetkú zanietenosť a duchovnú oporu, ktorú mi poskytovali, opakujem: srdečný vďaka Bohu, ktorý mi dal túto príležitosť. Cítim sa začlenený do týchto rodín nie len ako priateľ, ale ako taký, ktorý dopĺňam tieto rodiny. A obohacuje ma aj prítomnosť ich detí. Prostredníctvom hnutia Hogares don Bosco Boh mi dal milosť, že teraz začínam intenzívnejšie žiť svoje kňazstvo ako svätosť, ako prameň milostí, ako cestu spojenia s Bohom vo svojich bratoch."

Toto silné svedectvo chcel som si overiť. Prechádzajúc Barcelonou spýtal som sa ďalšieho kňaza, ktorý sa stará o Hogares. Je to don José Ramon Alberdi. Tu sú jeho slová :
"Hogares mi dali autentickejší zmysel kresťanského života. Vidím, koľko dobrého chcú títo manželia. Pomáhajú si, vytvárajú medzi sebou veľmi zladené skupiny. Schôdzka je momentom, v ktorom sa

skupina uzaviera v štúdiu, v diskuzii, v modlitbe. Ale potom sa skupina otvára a všetci si navzájom pomáhajú. Ja ako kňaz mám možnosť vidieť a žiť kresťanský život v konkrétnej každodennej realite.

Hogares mi dali aj väčší zmysel pre spoločenstvo. Keď sa s nimi stretám, prijímajú ma, žiadajú si ma, deti ma zbožňujú, v živote nadobúdam veľkú istotu v konaní, pretože viem, že sú to osoby, ktoré ma ochotne prijímajú. Tak sa úprimne pripájam s väčšou radosťou a optimizmom i k reholnej komunite, ku ktorej patrím. Vďaka Hogares naučil som sa viac milovať svoju komunitu."

Presne v znamení časov

Zostal posledný bod prieskumu:
Čo je typicky saleziánske v hnutí Hogares don Bosco?

Don Alberdi z Barcelony mi odpovedal :
"Je to v prvom rade skutočnosť, že ide o manželov, ktorí sú saleziánskymi spolupracovníkmi. Ako dôsledok je to starostlivosť o výchovu detí don Boscovou metódou, jeho výchovou."

V ten večer v Cuenca pani Anna Mária sa vyjadrila:
"Výchova mládeže, ktorá bola hlavnou don Boscovou starosťou, je práve to, čo spája naše hnutie so saleziánskou rodinou. Aj my rodičia máme formovať mládež. V hnutí Hogares na prvom mieste chceme formovať a vychovávať sami seba, aby sme sa stali schopní vychovávať svoje deti a ak to bude možné, aj deti iných."

Don Benito dodáva :
"Saleziánsky štýl dodáva hnutiu Hogares aj rodinného ducha, ktorý v nich vládne. Precítenie prítomného Boha ako Otca robí všetkých skutočnými bratmi a vytvára rodinné ovzdušie, ktoré bolo vlastné don Boscovi. Charakteristický rodinný duch, ktorý don Bosco zaviedol do svojich

žitostiach, no nikdy som to opravdivo nepochopil. Nahliadol som do veľkých myšlienok kresťanského manželstva, ale až v prvom roku - tu v Hogares - som začal chápať a uvedomovať si úlohu svietosti, ktorú prináša manželstvo. Ľudské zjednotenie, porovnávané so zjednotením Krista s jeho Cirkvou, stalo sa pre mňa jedným z tajomstiev viery, z ktorého vyžaruje osľňujúce svetlo. Hoci teologicky to neviem vyjadriť, cítim, že to prežívam vo svojom každodennom živote.

Moje deti vedia, že majú vo mne priateľa

Túžil som dozvedieť sa aj to, akým spôsobom vplývajú Hogares na výchovu detí. Pani Anna Márie zdôraznila dve stanoviská:
"Na prvom mieste- povedala -Hogares vytvárajú väčšiu jednotu zásad medzi nami rodičmi. Často sa stáva, že otec a matka mávajú rozdielné názory na výchovu detí. Tieto nezhody vplývajú negatívne na praktický život. Maria toľké sily a toľkú vôľu! Ak tieto názory porovnáme, prediskutujeme, môžeme dospieť k zhode, ktorá bude užitočná pre deti i pre nás. A ako často sa to stalo, odkedy sme vstúpili medzi Hogares don Bosco!

Na druhom mieste - dodáva Anna Mária- naučila som sa praktizovať to, čo hovorieval don Bosco, že chlapcov treba počúvať s veľkou pozornosťou. Predtým sme ich nenechali hovoriť. Nudili nás. Nepočúvali sme ich. Teraz sa ich snažíme počúvať a vo všetkom ich porozumieť."

"Myslím, že preukazujem deťom maximálnu pozornosť - hovorí pán František - a tým som si získal u nich väčšiu dôveru."

A pán Fernando: "Ja mám suchú a autoritatívnu povahu, ktorá nútila mojich chlapcov dodržiavať prílišný odstup. Teraz môžem povedať, že už to nie je tak. Všimol som si nebezpečenstvo, ktoré hrozilo. Cítil som povinnosť stať sa v ich očiach priateľom. Často ma znervozňujú, ale vstanem,